

Autorul volumului la mormântul academicianului Tiberiu Morariu și a soției sale, în Cimitirul Central din Cluj-Napoca (9 septembrie 2023)

Născut în localitatea Salva - unul dintre satele de referință din bazinul superior al Someșului Mare - el aparține, prin origine, Țării Năsăudului, adică unui spațiu mental etnografic de mare originalitate, printre cele mai caracteristice din România.

Tiberiu Morariu, Magistrul Școlii Geografice Clujene, rămâne astfel în geografia românească drept unul dintre cei mai iluştri şi fideli cercetători ai spațiului mental originar, spațiu care i-a oferit, drept sublimă revanșă, firul călăuzitor al tuturor demersurilor sale de mai târziu, temelia templului său ştiinţific ridicat cu osârdia ziditorului neostoit.

Prof. Univ. Dr. POMPEI COCEAN
Membru al Uniunii Scriitorilor din România

ISBN: 978-606-062-992-4

Mădălin-Sebastian Lung * ***Academicianul Tiberiu Morariu viața și activitatea***

Multicultural Business Institute

Academia Elitelor, Modelelor și Valorilor

Platforma Națională „Valori Românești”

Institutul pentru Dezvoltare Umană și Comunitară

Mădălin-Sebastian Lung

ACADEMICIANUL TIBERIU MORARIU
- VIAȚA ŞI ACTIVITATEA -

120 de ani de la naşterea magistrului şcolii geografice clujene

NAPOCA STAR
Din dragoste pentru Carte

MĂDĂLIN-SEBASTIAN LUNG

*

ACADEMICIANUL TIBERIU MORARIU
VIAȚA ȘI ACTIVITATEA

- 120 de ani de la nașterea magistrului școlii geografice clujene -

MĂDĂLIN-SEBASTIAN LUNG

ACADEMICIANUL TIBERIU MORARIU
VIAȚA ȘI ACTIVITATEA
120 de ani de la nașterea magistrului școlii geografice clujene

Editura Napoca Star

2025

@ Mădălin-Sebastian Lung; 2025

Volumul este rezultatul unui proiect cultural-științific coordonat de dl. ***Mădălin-Sebastian Lung,*** *membru al* ***Academiei Elitelor, Modelelor și Valorilor*** *(https://elite.mcb -institute.org/) realizat sub tutela Academiei și susținut de următoarele instituții academice și culturale reprezentative pentru promovarea spiritualității românești:* ***Multicultural Business Institute*** *(https://mcb-institute.org),* ***Institutul pentru Dezvoltare Umană și Comunitară*** *(https://delphy-institute.org),* ***Platforma Națională „Valori Românești"*** *(http://www.valori. mcb-institute.org/).*

Academia Elitelor, Modelelor și Valorilor *reprezintă o veritabilă tribună pusă la dispoziția purtătorilor de lumină (oameni remarcabili ai societății românești), invitați să ne vorbească nouă, tuturor, despre drumul care urcă spre înălțimi, despre modele de valori, caracter, existență, activitate demne de urmat de către generațiile tinere, despre cum să ne regăsim și dezvoltăm fiecare propria identitate și cale în viață, dar în același timp să învățăm să trăim frumos și virtuos, în armonie, comuniune și împărtășire cu toți ceilalți membri ai comunității umane, precum și cu dragoste, admirație și respect față de natura înconjurătoare – față de întreaga Creație, lăsată nouă spre purtare de grijă, de către Dumnezeu.*

Editura Napoca Star
Strada București, Nr. 1
Cluj-Napoca, România
+40 264 432547
+40 740 167461
dinuvirgil2000@gmail.com
www.napocastar.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
LUNG, MĂDĂLIN-SEBASTIAN
Academicianul Tiberiu Morariu: viaţa şi activitatea: 120 de ani de la naşterea magistrului şcolii geografice clujene / Mădălin-Sebastian Lung. - Cluj-Napoca: Napoca Star, 2025
ISBN 978-606-062-992-4
91
929

CUPRINS

Cuvânt înainte....6

Prefață: *Tiberiu Morariu și spațiul mental năsăudean*....10

Curriculum vitae....16

Teze de doctorat coordonate....26

Izvoare istorice din Fondul Personal Tiberiu Morariu păstrat la Arhivele Naționale Ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud....33

Pasiunea – o condiție esențială pe meridianele cunoașterii geografice (dialog cu prof. Dr. Docent Tiberiu Morariu)....34

Oameni de știință clujeni peste hotare: un prețios titlu cucerit de știința românească....40

Maurice Bayen face cunoscută decizia de a acorda titlul de Doctor Honoris Causa - profesorului Tiberiu Morariu....43

Discursul rostit de M. R. Raynal cu ocazia conferirii titlului de doctor Honoris Causa din partea Universității din Strasbourg - profesorului Tiberiu Morariu....61

Titluri, medalii și insigne....65

Diverse anexe fotografice și documentare....79

CUVÂNT ÎNAINTE

Primul curs universitar de geografie susținut în limba română a avut loc în data de 3 noiembrie 1900, la Universitatea din București, avându-l ca orator pe academicianul și savantul creștin – Simion Mehedinți. De fapt, cu acest curs, au fost puse bazele geografiei ca știință în România, urmând ca din acel moment Mehedinți să se preocupe de domeniul geografiei, dar nu numai, pentru că de formație el era și filolog, de unde și perfecta îndeletnicire de-a scrie în limba română. Acest nou domeniu, apărut în spațiul românesc la început de secol XX, avea mare nevoie de noi și noi specialiști. Astfel, în anul 1915, sub coordonarea lui Mehedinți este susținută și prima teză de doctorat din domeniul geografiei, avându-l ca autor pe George Vâlsan. Ca discipol de frunte al întemeietorului geografiei, Vâlsan a început o muncă de cercetare asiduă privind studiul fenomenelor geografice, iar perseverența sa a dat roade imediate. La doar 33 de ani, în anul 1918, George Vâlsan e ales Membru Corespondent al Academiei Române, ceea ce îi crește mult prestigiul științific.

Imediat după Marea Unire din 1918, la Cluj, se pun bazele Universității „Daciei Superioare” (azi Universitatea „Babeș-Bolyai”), la rectoratul căreia ajunge marele filolog și academician – Sextil Pușcariu. Acesta începe îndată o muncă neobosită pentru a organiza și structura noua instituție universitară, dorind ca prin intermediul unor cadre din Vechiul Regat, să poată deschide noi căi de cercetare. Acestea fiind spuse, la universitatea clujeană ajunge însuși marele geograf George Vâlsan, care o să

fie secondat de către academicianul francez Emmanuel de Martonne, un mare prieten al poporului român și un foarte bun cunoscător al României, trasând graniţele României Mari la Tratatul de Pace de la Versailles din 1919. Cele două eminențe științifice au pus bazele învățământului universitar geografic la Cluj, iar Vâlsan a fost și unul dintre fondatorii școlii etnografice de la Cluj. Cum perioada interbelică a fost una într-o plină dinamică, era nevoie ca noua școală să aducă pe tabloul științific cadre care să continue munca mai marilor fondatori.

Era anul 1935, când din mâinile celor doi savanți, George Vâlsan și Emmanuel de Martonne, apare în prim planul științific un tânăr cercetător, acesta fiind Tiberiu Morariu. Pare că pasiunea sa pentru spectrul geografic s-a născut încă de când copilărea pe meleagurile pitorești ale Țării Năsăudului, vara stând aproape de crescătorii de oi din zona Munților Rodnei, fără să știe atunci că aceste „excursii întâmplătoare” aveau să-l propulseze câțiva ani mai târziu între cei mai renumiți geografi din lume. După absolvirea facultății de la Cluj pleacă pentru o perioadă într-un stagiu de cercetare la Universitatea Sorbona, urmând ca în 1935 să-și susțină teza de doctorat intitulată „Viața pastorală în Munții Rodnei”, premiată de Academia Română. Dăruirea sa pentru cercetările geografice nu a fost trecută cu vederea, iar în anul 1955, Tiberiu Morariu este ales Membru Corespondent al Academiei Române, respectiv fiind un membru marcant și a altor societăți științifice internaționale. Iată, s-a dovedit că Morariu a fost discipolul ce a dus cu multă muncă mai departe ceea ce au clădit fondatorii: George Vâlsan și Emmanuel de Martonne, transmițând mai departe cunoștințele

acumulate de la aceștia unor noi oameni de știință ce au fost struniți de mâinile sale. Bun lucru e să menționăm că, printre multe altele, academicianul Tiberiu Morariu a primit prestigiosul titlu de Doctor Honoris Causa din partea Universității din Strasbourg – Franța, un titlu ce a avut mari rezonanțe la nivel național.

Ca Magistru al Școlii Geografice Clujene, putem menționa fără reținere că Tiberiu Morariu a fost sufletul unor ample cercetări geografice (geomorfologice, hidrologice, pedologice etc.), ce au ajutat atât mediul academic național și internațional, dar și alte instituții din structura guvernamentală a României.

Munca și dăruirea acestor vrednici înaintași, fondatori de școală (George Vâlsan, Emmanuel de Martonne, Tiberiu Morariu) nu a fost uitată, astfel că, în perioada 3-6 octombrie 2019, s-a sărbătorit Centenarul Școlii Geografice Clujene, printr-o impresionantă manifestare științifică internațională, moment în care a fost dezvelit și un bust al academicianului Emmanuel de Martonne în fața sediului Facultății de Geografie din Cluj-Napoca. Bustul a fost dezvelit în prezența oficialităților franceze, a domnului Frédéric Beaumont – Atașat de cooperare universitară și științifică al Ambassade de France en Roumanie și a doamnei Ioana Costaș – Director al Institut Français de Cluj, care, de altfel, este și primul director român din istoria institutelor franceze în România.

În sfârșit, în anul 2025 se împlinesc 120 de ani de la nașterea academicianului Tiberiu Morariu (n. 26 septembrie 1905), iar prin acest succint dar frumos volum se cuvine să aducem omagiu magistrului. Volumul își dorește să prezinte oamenilor de bună credință câteva aspecte din viața și activitatea marelui geograf

din Țara Năsăudului. Așadar, printre altele, punctul culminant al volumului este reprezentat de prelucrarea câtorva izvoare istorice deținute de Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, în *Fondul Personal Tiberiu Morariu*.

Ca urmași, avem obligația de a onora, omagia, comemora acești mari înaintași, fondatori de școli, indiferent de domenii, întru neuitarea lor, respectiv întru continuitatea noastră pe bunele cărări bătătorite de ei.

Mădălin-Sebastian Lung

Floreşti – Cluj, 16.12.2024

PREFAȚĂ
TIBERIU MORARIU ȘI SPAȚIUL MENTAL NĂSĂUDEAN[1]

În ultima perioadă, preocupările privind proiecția în spirit a realității geografice se intensifică și se diversifică devenind un domeniu fecund al unor asidue analize. Faptul devine firesc dacă acceptăm fără rezerve că legătura strânsă dintre om și loc se dovedește a fi purtătoare de energii nebănuite. Descătușarea lor se află la originea acțiunii umane, generatoare de schimbări, modificări și deveniri imediate. Dezrădăcinarea, alienarea și depersonalizarea nu înseamnă decât tocmai destrămarea liantului invizibil dintre ființa umană și mediul intim în care a văzut lumina zilei, în care și-a format primele reprezentări, cele mai trainice, despre realitatea înconjurătoare.

Astfel de studii au reuşit deja să deceleze nivele multiple ale percepției mentale, imbricate telescopic unele în altele, de la nucleul inițial al spațiului habitațional la cel etnografic, provincial sau naţional (P. Cocean. 2002). Spațiul geografic îşi etalează, ca urmare, în prim plan o componentă menținută multă vreme în subsidiar, cea spirituală, care-i conferă noi atribute dimensionale, dar şi structural-funcţionale.

Într-un astfel de context ne propunem să reliefăm raporturile dintre geograful şi omul Tiberiu Morariu şi entitatea teritorială în care a perceput pentru prima dată, imaginea lumii exterioare,

[1] Pompei Cocean (2003), *Tiberiu Morariu: magistrul școlii geografice clujene*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, pp. 60-63.

entitate devenită cadru fizic, dar şi spiritual, al primelor sale experienţe de viață. O încercare temerară prin noutatea sa, dar mult facilitată de numeroasele tangenţe care au existat între cercetătorul geograf şi obârşiile lui sociale. Pentru că Tiberiu Morariu se înscrie cu prisosință în rândul celor care nu şi-au uitat originile, care au căutat, îndeosebi în anii de tinereţe, ai elanului şi entuziasmului maxim, să pună în lumină fascinanta imagine a locului natal.

Născut în localitatea Salva - unul dintre satele de referință din bazinul superior al Someşului Mare – el aparține, prin origine, Țării Năsăudului, adică unui spațiu mental etnografic de mare originalitate, printre cele mai caracteristice din România. Trăsăturile lui materiale, reunite interrelaţional într-un peisaj aparte, cu munți semeţi şi dealuri prelungi, cu şesuri alpine şi văi meandrate, cu un climat când blând, când auster, cu păduri întunecoase populate de animale sălbatice şi le însuşeşte profund, în toate detaliile lor atât de numeroase. Alături de spiritul locurilor înflorit din existența umană, a populației adunată în satele cuibărite în depresiuni şi lunci ori cele răsfirate sau risipite pe versanții domoli şi culmile prelungi (acele neasemuite „picioare de plai" desprinse din crestele semeţe ale Rodnei şi Țibleşului: pentru a se revărsa în evantai spre inima podişului transilvan). Cele două imagini, natura şi omul, devin inseparabile alcătuind un tot a cărui pecete este atât de profundă încât îi impune tânărului geograf revelarea. O atestă fără tăgadă scrierile sale de tinereţe când majoritatea su-biectelor analizate îşi găsesc localizarea în regiunea susmențională.

Aşa putem explica pertinent decizia de-a-şi alege ca temă a lucrării de licență Valea Sălăuța, arhetipul contactului său cu

lumea, acel *l'espace perçu* inițial, fixat definitiv în memoria sa afectivă. Cine parcurge cu atenție şi detaşare acest studiu publicat în anul 1929 în revista „Arhiva someşană" din Năsăud – încă o dovadă a ataşamentului său faţă de locul natal – va putea observa că autorul nu se limitează la un singur aspect geografic (aşa cum o astfel de abordare o presupune în majoritatea covârşitoare a cazurilor), ci caută să fie exhaustiv, „să spună totul" despre matricea spaţială a tinereții sale. Astfel el realizează o veritabilă introspecţie de geografie regională, pornind de la baza de susținere fizico-geografică (substrat geologic, relief, climat, hidrografie, vegetație, soluri, faună) continuând cu componenta de intervenție (omul cu habitatul său) şi sfârșind cu decelarea rezultantei interacțiunii dintre cei doi factori, ocupațiile (economia). Mai mult, în manieră etnografică, autorul surprinde coordonatele spirituale ale locuitorilor, majoritatea lor nefiind altceva decât sublimarea prin transcendenţă a trăsăturilor mediului lor de viaţă.

Aceeaşi nevoie de relevare totală îl determină pe autor să facă nenumărate referințe la fenomenele întâlnite în întreg teritoriul Țării Năsăudului, fapt transpus în titlul lucrării prin acea sintagmă a „împrejurimilor". El devine convins de specificitatea şi unitatea acelui spațiu pe care, recunoscându-o în toate capilarele sale, şi-o asumă.

După această primă şi ilustrativă relevare, urmează cea de-a doua identificare cu spațiul mental năsăudean, transpusă în capodopera sa ştiinţifică „Viaţa pastorală în Munţii Rodnei" (1937). Aici, în această lucrare de avangardă, autorul dă întreaga măsură a concepției sale geografice, anticipând, cu aproape o jumătate de secol, demersurile geoecologice de mai târziu. Dacă acest studiu

şi-a păstrat prospețimea şi importanța ştiințifică după șase decenii de revoluţii succesive în Geografie, faptul se datorează, fără nici un echivoc, identificării depline a autorului cu esența fenomenelor descrise şi explicate, a cunoașterii lor profunde şi, de ce nu, a afecțiunii ce transpare uneori în ciuda rigurosului limbaj ştiinţific folosit. Încă o dată, cunoașterea profundă a realității şi sublimarea ei neîngrădită în propriul spirit l-au ajutat să surprindă esența fenomenelor analizate, să le confere acea aură de generalitate atât de rezistentă la subminarea timpului.

De observat că primele şi cele mai pline de originalitate lucrări ale profesorului Tiberiu Morariu îşi trag seva din realitățile regiunii de obârşie, devenită spațiul său mental originar, primul perceput (*l'espace perçu*) şi trăit (*l'espace vécu*) cu toată intensitatea posibilă. Nu împlinise 32 ani şi reuşise să îmbogăţească literatura geografică națională cu două lucrări de referință care, recitite astăzi, îşi păstrează întreaga prospeţime ideatică, opiniile autorului rămânând de o vizibilă actualitate.

Ulterior, din ce în ce mai rar, autorul va reveni cu analize secvențiale ale unor aspecte geografice din Țara Năsăudului (aurăritul pe Someşul Mare, glaciaţiunea din Munţii Rodnei, etnografie şi medicină populară etc). Ele apar mai degrabă ca reverberaţii ale unei realități subsidiare altor spații mentale de nivel superior (provincial – vezi studiile despre Transilvania: național). O excepţie o reprezintă, poate, lucrarea colectivă dedicată Judeţului Bistriţa-Năsăud, apărută în anii ’70 la Editura Academiei. Constrângerile colecției, elaborarea în colaborare, dar şi îndepăr-tarea de spaţiul natal se reflectă în austeritatea analizei, lipsind acea căldură interioară a verbului specifică scrierilor din tinereţe.

Detaşarea respectivă poate fi rezultatul desprinderii fizice de orizontul natal şi al integrării în alte entități spirituale. Dar, tot atât de veridică poate fi şi supoziţia că, prin cele două lucrări de referință, susmenţionate, autorul şi-a considerat, în raport cu locul de baştină, datoria împlinită. Adică săvârşise osânda sfântă de a fi relevat, ca nimeni altul, chipul acestuia în nemurirea slovei şi a frazei tipărite.

Că a purtat în suflet permanent, oriunde l-au dus cărările întortocheate ale vieţii, până în ultima clipă imaginea spațiului mental originar, năsăudean, ne-o dovedeşte următorul fapt, pe care l-am trăit alături de magistru.

Ca doctorand (penultimul din lunga serie pe care cu măiestrie a condus-o) am avut dese întâlniri cu profesorul în ultimii săi ani de viaţă. Îmi desfăşuram atunci activitatea la Institutul de Speologie „Emil Racoviță", la doar câţiva paşi de clădirea facultăţii, în al cărei geam de la ultimul etaj îl zăream zi de zi privind cu nostalgie forfota studenţimii pe alei. Nu era săptămână să nu primesc din partea magistrului măcar un telefon „să mă prezint urgent". Ştia că sunt născut în Tîrlişua („la trei culmi şi două văi: de Salva"), localitate aparținând aceleiași vetre năsăudene. După ce treceam, rapid, prin problematica tezei (doamne, câtă luciditate şi profunzime analitică avea, în ciuda anilor care se îndărătniceau să se adune asemeni unor noi inele în trunchiul unui arbore falnic!) întâlnirile se încheiau, invariabil, cu întrebări legate de obiceiurile, tradiţiile, folclorul şi toponimia satului meu natal (unele cu un evident conţinut hazos!). Când auzea răspunsurile, pe care le vroia detaliate, pigmentate cu expresii neaoşe, redate în graiul regional

autentic, în privirea lui se aprindea un rug tainic, iar fața i se lumina. Am înţeles atunci că rememora şi retrăia ceva atât de drag sieşi.

Tiberiu Morariu, Magistrul Școlii Geografice Clujene, rămâne astfel în geografia românească drept unul dintre cei mai iluştri şi fideli cercetători ai spațiului mental originar, spațiu care i-a oferit, drept sublimă revanşă, firul călăuzitor al tuturor demer-surilor sale de mai târziu, temelia templului său ştiinţific ridicat cu osârdia ziditorului neostoit.

Prof. Univ. Dr. Pompei Cocean
Membru al Uniunii Scriitorilor din România

CURRICULUM VITAE[2]

[2] Preluare și prelucrare din Pompei Cocean (2003), *Tiberiu Morariu: magistrul școlii geografice clujene*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, pp. 8-13 – după o autobiografie a academicianului Tiberiu Morariu, întocmită personal în anul 1979.

Subsemnatul, Tiberiu Morariu, m-am născut la 26 septembrie 1905 în comuna Salva, județul Bistrița-Năsăud, fiind al doilea copil dintre cei nouă frați.

Studiile le-am urmat la școala germană din Bistrița, începând cu clasa a doua primară până la terminarea clasei a treia de liceu. În clasa a patra m-am transferat la Liceul „George Coșbuc" din Năsăud, unde am trecut și bacalaureatul în 1924.

În același an m-am înscris la Facultatea de Științe, Specialitatea Geografie cu Științe Naturale, la Universitatea din Cluj, pe care am absolvit-o în 1929 cu mențiunea „Cu distincție".

Doctoratul în Geografie l-am obținut la aceeași facultate în 1935, cu mențiunea „Magna cum laudae", având ca îndrumători științifici pe profesorii George Vâlsan și Emm. de Martonne.

Beneficiind, în anul școlar 1929-1930 de o bursă de studii la Sorbona, am urmat cu acest prilej cursurile profesorilor Emm. de Martonne, H. Cholley, A. Demangeon la finele cărora am obținut „Diploma de studii superioare". Din rândul acestor personalități, un rol deosebit în formația mea științifică l-a avut profesorul Emm. de Martonne, un mare cunoscător al pământului românesc – căruia i-a consacrat peste 70 de studii și lucrări – un prieten sincer al poporului nostru care, împreună cu profesorul George Vâlsan au pus bazele învățământului geografic la Cluj, în 1921.

În pregătirea mea profesională au contribuit de asemenea, într-o însemnată măsură, profesorii Ion Popescu Voitești, Al. Borza, E. Racoviță, E. Pop, V. Stanciu, I. Scriban și R. Vuia, ale căror cursuri și lucrări practice le-am urmat ca student.

Funcții ocupate

După terminarea anului I de universitate, am concurat la Institutul de Geografie al Universității din Cluj pentru postul de secretar bibliotecar, post pe care l-am ocupat în perioada 1 noiembrie 1926 - 1 octombrie 1927. În continuare am străbătut pas cu pas, prin concurs, întreaga ierarhie universitară în cadrul aceluiași institut al cărui director a fost G. Vâlsan. Am fost preparator suplinitor între 1 octombrie 1927 – 1 decembrie 1928, asistent suplinitor între 1 decembrie 1929 – 15 octombrie 1932 – perioadă în care prin cumul dețineam și funcția de asistent la Muzeul Etnografic al Transilvaniei; mai apoi șef de lucrări suplinitor de la 15 octombrie 1932, șef de lucrări cu titlu provizoriu de la 1 martie 1933, șef de lucrări cu titlu definitiv de la 1 iulie 1938, profesor suplinitor în perioada 1939-1940, profesor definitiv cu data de 1 octombrie 1942. Am activat în această calitate până la 15 septembrie 1973, când am solicitat pensionarea, în prezent fiind profesor consultant.

Menționez de asemenea că în perioada 1942-1947 am îndeplinit și funcția de Director al Institutului de Geografie din Cluj, de pe lângă universitate, iar de la 1 octombrie 1947 până în 1973 pe aceea de șef al Sectorului de geografie al Filialei Cluj a Academiei R. S. România. La data de 1 octombrie 1947 am fost numit șef de catedră la secția geografie de pe lângă Facultatea de biologie-geografie, îndatorire didactică (deținută până la 15 septembrie 1973) pe care am îmbinat-o ani de-a rândul cu aceea de decan al Facultății de biologie-geografie (1 octombrie 1962 – 1 octombrie 1971).

Rezultă deci că am consacrat 47 de ani din viață unei intense și neîntrerupte activități didactice și științifice, la aceeași catedră.

Între funcțiile eligibile amintesc:

1. Membru corespondent al Academiei R. S. România, din 1955;
2. Doctor honoris causa al Universității din Strasbourg (noiembrie 1969);
3. Președintele Comitetului Național de Geografie;
4. Președintele Societății de Etnografie și Folclor Cluj;
5. Membru în Comitetul de conducere al Societății de Geografie Române;
6. Membru al Societății de Etnografie din Paris;
7. Membru corespondent al Uniunii Internaționale de Geografie în Comisiile:
   - studiul proceselor de versant
   - periglaciar
   - geografie aplicată
   - geomorfologie aplicată.
8. Membru de onoare al Societății de hidrologie din Ungaria;
9. Membru în Comisia Superioară de Diplome, de pe lângă Ministerul Educației și Învățământului, începând cu anul 1957.

Participări la manifestații internaționale:

1. Congresul Internațional de Geografie, Paris, 1929.
2. Congresul Unional al geografilor din U. R. S. S., Moscova, 1955.
3. Congresul internațional de geografie, Londra, 1964, cu care prilej am fost ales membru corespondent în comisiile: geografie aplicată, periglaciar, procese de versant, cartare geomorfologică, geomorfologie aplicată.
4. Congresul Internațional de geografie din India, New-Delhi, 1968, unde am fost ales în aceleași comisii.
5. Simpozionul de Geografie aplicată din Liège, Belgia, 1965.
6. Simpozionul Carpatic – Cracovia, 1966.
7. Simpozionul de regionare geografică, Bratislava, 1967.
8. Colocviile franco-române de la Paris din 1968 și 1972.
9. Congresul internațional de geografie din Canada, 1972. (Deși starea sănătății nu mi-a permis să dau curs invitației, am fost ales membru corespondent în comisiile: geografie aplicată, periglaciar, procese de versant și geomorfologie aplicată).

La aceste reuniuni internaționale am prezentat comunicări care prin ținuta științifică au fost apreciate, fiind, drept urmare, încredințate tiparului.

Țin, de asemenea, să specific că, în cadrul acordurilor culturale am fost delegat de Ministerul Educației și Învățământului și de către

Academia R. S. R. să țin o serie de conferințe în Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, R. F. Germană, Franța, Iugoslavia și Polonia. Am axat conținutul lucrărilor susținute cu acest prilej unor probleme de geografie aplicată, amenajări teritoriale, cartări geomorfologice, proceselor de versant, urbanismului, periglaciarului etc.

Activitatea științifică însumează în tot acest răstimp peste 367 de studii, lucrări, cursuri, hărți și tratate publicate. Eșalonate pe specialități, situația se prezintă astfel:

Geografie fizică	92
Geografie umană	21
Geografie istorică și istoria geografiei	50
Geografie economică și aplicată	35
Lucrări morfografice	11
Etnografie, folclor și toponimie geografică	18
Călătorii. Descrieri geografice	17
Manuale, cursuri, atlase, hărți	21
Comunicări, cronică, recenzii, popularizare	102

În specialitatea geomorfologiei m-au preocupat probleme de glaciațiune și periglaciar, suprafețe de nivelare, terase fluviatile, procese actuale de versant, forme de sufoziune, fragmentarea și energia reliefului etc.

În sfera de preocupări a hidrologiei, pe lângă un curs tipărit – Hidrologia Generală – aflat la a treia ediție, am urmărit și probleme de limnologie (tipuri genetice de lacuri), densitatea rețelei hidrografice, studii regionale de hidrografie, etc.

În domeniul geografiei regionale, în afara unor lucrări de ansamblu asupra României, lucrările de metodologie a regionării fizico-

geografice (Tratatul „Principii și metode de cercetare în geografia fizică"), am publicat o serie de monografii consacrate Maramureșului, Carpaților Orientali, Podișului Târnavelor și județelor Cluj, Sălaj, Bistrița-Năsăud etc.

În sfârșit, aprofundând problemele geomorfologiei aplicate, am elaborat articole și studii morfologice asupra cercetării, susținute la Congresele de la Londra și New Delhi, precum și la simpozioanele din Belgia, Cehoslovacia, Franța și Polonia.

Am participat la elaborarea monografiei geografice a României și la Geografia văii Dunării Românești, efectuând în același timp cercetări privind sistematizarea centrelor urbane Petroșani, Reșița, Cluj, Arad, Năsăud, Dej etc.

În prezent, fac parte din Comitetul de redacție al Atlasului Geografic Național și redactor responsabil la mai multe reviste.

La solicitarea Ministerului Agriculturii, am cartat, în colaborare cu Sectorul de Geografie al Filialei Cluj a Academiei R. S. România, terenurile degradate din Câmpia Transilvaniei, Podișul Târnavelor, bazinul superior al Mureșului și Someșelor. Rezultatele acestor cercetări au fost publicate.

Am inițiat, organizat și condus primul Simpozion Național de Geografie Aplicată – aflat la a doua ediție – organizat la Cluj și București. De asemenea am organizat cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la nașterea prof. Emm. de Martonne, „Simpozionul Emm. de Martonne".

Cu prilejul colocviilor franco-române de la Paris și București, am prezentat lucrări legate de amenajările teritoriale.

În domeniul geografiei umane am publicat diverse studii referitoare la geografia populației și așezărilor.

Cât privește preocupările mele în materie de etnografie, dedicate păstoritului cu caracter regional sau general, am publicat unele rezultate ale cercetării comparative privind viața pastorală din Alpi și Carpați. În același context, am participat efectiv, alături de profesorul R. Vuia, la organizarea colecțiilor muzeale și conservarea acestora, atât la Muzeul Astrei din Sibiu, cât și la Muzeul Etnografic al Transilvaniei din Cluj.

Asupra valorii științifice a lucrărilor publicate atât în țară cât și în străinătate, stau mărturie numeroasele recenzii. În anul 1935 am fost premiat de Academia Română pentru lucrarea „Viața pastorală în Munții Rodnei"; alte lucrări ale subsemnatului fiind, la fel, încununate cu premii ale Ministerului Educației și Învățământului.

O latură importantă a activității mele a fost aceea de dascăl. Pe lângă generațiile de studenți care au părăsit băncile facultății și cărora le-am dirijat elaborarea tezelor de licență, m-a preocupat stăruitor ridicarea cadrelor tinere. Mânat de aceste intenții am antrenat atât colectivul catedrei de geografie din Cluj, cât și pe cel al Sectorului de geografie al Academiei R. S. România – Filiala Cluj în diferite acțiuni de investigație științifică.

În cadrul Catedrei de geografie am ținut de-a lungul anilor următoarele cursuri: geografie fizică și economică a României, geomorfologie, hidrologie, geografie umană, metodica cercetărilor fizico-geografice, climatologie, geografia fizică a continentelor, geografia fizică generală. Dintre acestea, au văzut lumina tiparului tratatul Geografia României (Noua geografie a patriei

– Republica Populară Română), cursul de climatologie, hidrologie generală (în colaborare cu I. Pișotă și I. Buta), și tratatul „Principii și metode în geografia fizică" (în colaborare cu Valeria Velcea).

Timp de 12 ani am ținut prelegeri la cursurile internaționale de vară ce au avut loc la Sinaia, participând în 1972 și 1973 și la Seminariile internaționale organizate de Universitatea din Cluj.

În contextul acelorași eforturi didactice aș mai putea menționa că Institutul de Geografie din Cluj nu avea până în 1945 nici un laborator. După preluarea conducerii de către subsemnatul (sub noua sa structură, în cadrul Catedrei de geografie) am organizat, în colaborare cu membrii colectivului de catedră: laboratoarele de geomorfologie, pedogeografie, climatologie, hidrologie, foto, aerofotogrammetrie, precum și o stație meteorologică didactică.

Pe plan științifico-organizatoric am activat și activez ca redactor responsabil sau membru în Comitetul de redacție la următoarele publicații:

1. Revue Roumanie de Géologie, Géophysique et Géographie, Serie de Géographie. Redactor responsabil.
2. Studii și cercetări de geologie, geofizică și geografie, Seria geografie. Redactor responsabil.
3. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Seria Geographia, Cluj. Redactor responsabil până în 1973.
4. Travaux du Symposium International de Géomorphologie appliquée. Bucarest, Institut de géologie et de géographie de l'Academie de la Republique Socialiste Roumanie, p. 175-180. Redactor responsabil.5

5. Studia Géomorphologica Carpatho-Balcanica, Cracovia. Membru în comitetul de redacție.

6. Terra, București. Membru în comitetul de redacție.

Recent am donat bibliotecii catedrei de geografie un număr de 2500 de lucrări și extrase care constituie fondul de cărți T. Morariu. Prin aceasta am dorit să las generațiilor viitoare de geografi un bun material pentru documentarea lor științifică.

Pe parcursul anilor, ca profesor sau conducător de unitate universitară sau academică, am căutat să am o comportare moral-cetățenească demnă. Prin concepția politico-ideologică – reflectată în întreaga mea activitate științifico-didactică – am depus eforturi susținute pentru ca studenții geografi să devină oameni de nădejde ai zilelor de azi și de mâine.

Întreaga activitate desfășurată în domeniul atât de complex al geografiei a fost animată în permanență de dorința fierbinte de a fi un vrednic urmaș și continuator al școlii de geografie clujene, creată de către profesorul George Vâlsan.

Constituie pentru mine un titlu de înaltă mândrie faptul că, prin mijloacele care mi-au stat la îndemână, am contribuit din plin ca această „novatoare școală din Cluj” să însemne astăzi o realitate recunoscută și omagiată de cercurile geografice din țară și internaționale.

TEZE DE DOCTORAT COORDONATE

Magistrul Tiberiu Morariu a condus în perioada 1947-1979, nu mai puțin de 50 de teze de doctorat, dintre care 25 au fost și publicate, urmând ca până la moartea sa să mai aducă în prim planul științific încă alte câteva teze importante. Fără urmă de îndoială putem afirma că nu există centru universitar sau de cercetare în România unde să nu activeze foști studenți/doctori ce au trecut prin mâna marelui om de știință român. Se cuvine ca în cele ce urmează să exercităm o succintă prezentare a titlurilor ce l-au avut ca și coordonator științific pe academicianul năsăudean Tiberiu Morariu:

1. Aniţan, Ioan – Scurgerea maximă în bazinul hidrografic Someş-Crasna – 1974.
2. Băcăuanu, Vasile – Cîmpia Moldovei: studiu geomorfologic – 1965.
3. Badea, Lucian – Subcarpaţii dintre Gilort şi Cerna Olteţului: (studiu geomorfologic) – 1963.
4. Barbu, Neculai N. – Studiul morfologic al Obcinelor Bucovinei – 1972.
5. Belozerov, Valeriu – Clima oraşului Cluj şi a împrejurimilor – 1972.
6. Berindei, Ignatie – Depresiunea Crişului Negru: studiu geomorfologic – 1969.
7. Bleahu, Marcian – Morfologia carstică: condiţionarea geologică şi geografică a procesului de carstificare – 1972.

8. Bogdan, Andrei – Evoluţia reţelei hidrografice a bazinului inferior al Someşului şi economia apelor ei: studiu de sinteză morfologico-hidrografică – 1960.
9. Buta, Iuliu – Bazinul Someşului: studiu hidrologic – 1967.
10. Buz, Victor – Munţii Codru-Moma: studiu fizico-geografic – 1980.
11. Caloianu, Nicolae – Oraşul Sibiu şi zona sa periurbană – 1968.
12. Centea, Radu – Scurgerea maximă în bazinul hidrografic Mureş – 1974.
13. Cocean, Pompei – Carstul Munţilor Apuseni: studiu de geografie aplicată – 1980.
14. Conea, Ana – Formaţiuni pedogenetice şi depozite cuaternare în Dobrogea Centrală şi de Sud – 1968.
15. Donisă, Ioan – Valea Bistriţei: studiu geomorfologic – 1965.
16. Dumitrescu, Elena – Clima oraşului Bucureşti – 1971.
17. Farcaş, Ioan – Zona industrială Turda - Câmpia Turzii : studiu bioclimatic – 1976.
18. Gâştescu, Petre – Lacurile din R. P. R. - geneza şi regim hidrologic – 1961.
19. Grigore, Mihai – Munţii Semenic: studiu geomorfologic – 1976.

20. Herbst, Constantin – Geografia industriei municipiului Bucureşti – 1971.
21. Herbst-Rădoi, Athena – Geografia populaţiei Dobrogei – 1970.
22. Hîrjoabă, Ioan – Colinele Tutovei: studiu geomorfologic – 1966.
23. Iancu, Mihai – Depresiunea Braşovului: studiu geomorfologic – 1962.
24. Iancu, Silvia – Munţii Parâng: studiu geomorfologic – 1970.
25. Lupu, Silvia – Depresiunea Petroşani: studiu de geografie fizică cu privire specială asupra reliefului – 1970.
26. Mac, Ion – Subcarpaţii Transilvăneni dintre Mureş şi Olt: studiu geomorfologic – 1969.
27. Micalevich-Velcea, Valeria – Masivul Bucegi: studiul geomorfologic – 1958.
28. Molnar, Eugen – Cercetări geografice aplicative în judeţul Cluj – 1972.
29. Neamu, Gheorghe – Clima Olteniei deluroase – 1974.
30. Obreja, Alexandru – Cîmpia Tecuciului: studiu fizico-geografic – 1965.
31. Panaite, Ludmila – Oraşul Braşov: studiu economico-geografic – 1968.

32. Pantazică, Maria – Hidrografia Cîmpiei Moldovei – 1969.
33. Pătăchie, Iulia – Raionarea agroclimatică a hibrizilor de porumb în zona de stepă şi silvostepă a Republicii Socialiste România – 1968.
34. Pişota, Ion – Lacurile glaciare din Carpaţii Meridionali: studiu hidrologic – 1965.
35. Pop, Gheorghe – Suprafaţa de netezire "Fărcaş" din Munţii Gilăului: studiu de paleogeomorfologie climatică – 1970.
36. Popa, Gheorghe – Argeşul: studiu hidrogeografic – 1973.
37. Popescu-Argeșel, Ion – Munţii Trascăului: studiu geomorfologic – 1971.
38. Popovici, Ioan – Delta Dunării : studiu de geografie economică – 1965.
39. Posea, Aurora – Bazinul hidrografic al Crişului Repede – 1970.
40. Posea, Grigore – Ţara Lăpuşului: studiu de geomorfologie – 1957.
41. Raboca, Nicolae – Podişul Secaşelor: studiu geomorfologic cu privire specială asupra dinamicii versanţilor şi eroziunea solurilor – 1980.
42. Roşu, Alexandru Gh. – Subcarpaţii Olteniei dintre Motru şi Gilort: studiu geomorfologic – 1967.

43. Rusu, Teodor – Carstul din Munţii Pădurea Craiului – 1979.
44. Rusu, Mircea Antoniu – Refacerea ficatului de pasăre şi mamifer în toxicoză – 1985 (cotutelă Academician Eugen A. Pora şi Prof. Dr. Doc. Tiberiu Morariu).
45. Săndulache, Alexandru – Lacurile dulci din Cîmpia Transilvaniei – 1962.
46. Savu, Alexandru – Podişul Someşan: studiu geomorfologic – 1963.
47. Schram, Maria – Studiul hidrologic al lacurilor din Cîmpia Moldovei – 1970.
48. Schreiber, Eckart Wilfried – Studiul geomorfologic al Masivului Harghita – 1980.
49. Simuţ, Octavian Doru – Apele minerale şi termominerale din Câmpia şi Dealurile Banatului. Valorificarea lor economică – 1981.
50. Sîrcu, Ion – Munţii Rodnei: contribuţii de geografie fizică – 1969.
51. Şoneriu, Ioan – Podişul Hîrtibaciului: studiu de geografie economică – 1967.
52. Sorocovschi, Victor – Resursele de apă ale rîurilor din Podişul Tîrnavelor – 1990 (continuată cu Prof. Univ. Dr. Petre Gâștescu).

53. Tövissi, József – Relieful fluviatil din Valea Oltului superior: sectorul Bălan-Porceşti : studiu geomorfologic – 1978.
54. Trufaş, Valer – Hidrografia Munţilor Sebeş – 1971.
55. Ungureanu, Andrei – Apele freatice din Cîmpia Banatului: studiu hidrogeologic – 1982.
56. Velcea, Ion – Depresiunea Oaşului: Ţara Oaşului: studiu de geografie fizică şi economică – 1961.
57. Vlad, Clement C. – Reprezentarea cartografică a reliefului pe hărţile topografice moderne ale R. P. R. – 1962.
58. Zăvoianu, Ion – Particularităţile morfometrice ale reţelei hidrografice şi ale albiilor de râu din bazinul Ialomiţa – 1974.

IZVOARE ISTORICE DIN FONDUL PERSONAL TIBERIU MORARIU PĂSTRAT LA ARHIVELE NAȚIONALE ALE ROMÂNIEI, DIRECȚIA JUDEȚEANĂ BISTRIȚA-NĂSĂUD

PASIUNEA – O CONDIȚIE ESENȚIALĂ PE MERIDIANELE CUNOAȘTERII GEOGRAFICE (dialog cu prof. dr. docent TIBERIU MORARIU)[3]

O dată descins în cabinetul său de lucru, între tine și distinsul magistru se creează o osmoză, deosebit de trainică și plăcută care te face să-ți prelungești cît mai mult șederea.

- *Spuneți-ne, stimate tovarășe profesor, în ce împrejurări ați ales Geografia?*

- Totul a pornit dintr-o întîmplare. Elev fiind în clasa a VI-a la Năsăud, părinții m-au trimis în vacanța de vară la munte pentru a-mi consolida sănătatea care începuse să șchiopăteze. Munții Rodnei m-au impresionat adînc. Am trăit o vară cu ciobanii, m-am identificat cu preocupările, viața și obiceiurile lor. Împreună cu ei am escaladat crestele de piatră ale munților, am admirat minunatele peisaje montane, am trăit cu cea mai mare intensitate gama multicoloră a peisajului vegetal. Cu un cuvînt, am început să îndrăgesc geografia. În liceu, și apoi în facultate, prima dragoste s-a amplificat la rang de veritabilă pasiune.

- *Povestiți-ne ceva despre primii ani de facultate. Ce impresie v-au făcut. Al cui discipol vă considerați?*

- După absolvirea liceului din Năsăud, m-am înscris la Geografie, în Cluj. În anul I eram doar 15 studenți. Formam o

[3] Interviu – Mihai Mitea cu profesorul Tiberiu Morariu, 23 septembrie 1970, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 1.

adevărată familie. Ca să ne întreținem trebuia să efectuăm și alte munci, căci studenția costa pe atunci. Eu am avut o evoluție mai norocoasă. În anul I eram deja preparator, în anul II asistent, iar în anul III șef de lucrări. Marele meu magistru era George Vâlsan, cel care în 1931 va fi ales președinte pe viață al Uniunii Internaționale de Geografie, un titlu unic pe atunci. El mi-a fost dascălul cel mai apropiat, mi-a fost părinte și prieten. Era un exemplu de sobrietate și exigență în același timp. La îndemnul lui am redactat și prima lucrare de seminar, care mai tîrziu va fi dezvoltată ca teză de doctorat. Este vorba despre „Păstoritul în Munții Rodnei", un studiu care va stîrni un viu ecou în lumea specialiștilor de pe glob. Aici introduc pentru prima dată ideea de cooperative agricole pastorale, ideea care va prinde viață după Eliberare. Același mare Vâlsan a fost acela care m-a trimis la perfecționare în Franța ca să lucrez cu celebrul geograf de Martonne. Acesta din urmă, acuzînd că mă preocupă „păstoritul" îmi dă 5 000 de franci pentru a face o excursie prin Alpi pentru a studia și aici păstoritul. Urmarea : „Păstoritul în Alpi și Carpați", o lucrare de proporții foarte mari, apreciată în literatura mondială. Reîntors în România cu Diploma de Studii Superioare de la Sorbona în buzunar, mi-am continuat munca de cercetare și didactică, care, amîndouă, mi-au adus mari satisfacții.

- Cele cîteva crîmpeie de viață pe care mi le-ați relatat mă fac să cred că rolul magistrului în procesul de formare al discipolului are o notabilă pondere. Ajungem volens-nolens la relația magistru-discipol. Cum vedeți dumneavoastră această relație?

- Fiecare magistru își are discipolii săi și invers. Iată o relație cu adînci tradiții în viața universitară. Pînă aici nimic deosebit. Tot secretul este geneza acestor relații. E o problemă destul de controversată. Părerea mea ca magistru, este că pentru a-mi apropia studenții este necesar să mă străduiesc să-i cunosc, să le cunosc psihicul, să aflu ce-i frămîntă, să mă identific cu ceea ce este bun în ei și să înlătur umbrele din gîndurile lor. Pentru aceasta trebuie să descindem cît mai mult în mediul studențesc. Îmi place să merg în excursii cu ei, aici sînt mai spontani. Particip cu plăcere la reuniunile lor distractive, rîd împreună cu ei, dar îi și mustruluiesc cînd sînt răi. Sînt prezent regulat în ședințele de analiza muncii sau în cadrul cercurilor științifice studențești în această postură fiind foarte exigent. Necunoscînd psihicul studenților, lucrezi în gol. Din păcate mai sînt unii profesori și conferențiari care evită să fie șefi de ani, motivînd că această misiune n-ar fi pe măsura preocupărilor lor majore. Greșită concepție!

- *Pentru viitorii candidați la Geografie, vă rog să expuneți cîteva criterii în privința calităților psiho-somatice pe care trebuie să le îndeplinească un viitor geograf.*

- Geograful este un coordonator de discipline. El trebuie să cunoască botanica, zoologie, topografie dar și economie politică, sociologie, etnografie și cel puțin o limbă străină. Numai așa poate studia complex un peisaj. El trebuie să fie în același timp și un bun patriot. În vara aceasta am fost cu studenții în practică pentru a carta toate zonele inundabile și alunecările de teren din județul Bistrița-Năsăud. Ei bine, toți studenții m-au impresionat

prin conștiinciozitatea cu care au cules datele. Era o datorie patriotică.

- *Am auzit că sînteți primul conducător de doctorat în geografie de la noi care ați scos zece doctori, azi cei mai mulți prestigioase cadre universitare. Ați publicat, de asemenea, aproape 300 de lucrări științifice. Sînteți decan, membru de onoare al atîtor congrese internaționale de geografie, șef de catedră, coordonator al multor activități științifice studențești. Mă întreb cum le puteți împăca pe toate?*

- Grație unui program de muncă riguros alcătuit care începe dimineața la 6 și se termină seara la 22, cu o pauză la prînz de 2 ore.

- *Care este crezul dumneavoastră în viață?*

- Să fiu util societății, științei, oamenilor. Să cresc cît mai multe cadre tinere, să las ceva în urma mea de care să se folosească omenirea și acest pămînt atît de bogat în roade.

„O lume sculptată într-o multitudine de meridiane geografice, o infinitate de latitudini și longitudini imprimate în universul de gînduri și simțire al unui singur om. La acestea se mai adaugă o impresionantă carte de vizită științifică. Profesorul dr. Docent Tiberiu Morariu este membru corespondent al Academiei R. S. România, Doctor Honoris Causa al Universității din Strasbourg, președinte al Comitetului Național de Geografie. A participat cu comunicări valoroase la congresele internaționale de geografie din Londra, Paris, New-Delhi și, la simpozioanele din Liège, Bratislava, Cracovia, Budapesta, Moscova. Iată un nume care a făcut înconjurul lumii, ducînd faima școlii

geografice românești în cele mai îndepărtate colțuri ale mapamondului. De zece ani conduce fără întrerupere destinele Facultății de biologie-geografie din Cluj în calitate de decan și de 43 de ani servește cu devoțiune și pasiune mersul înainte al geografiei fizice clujene."

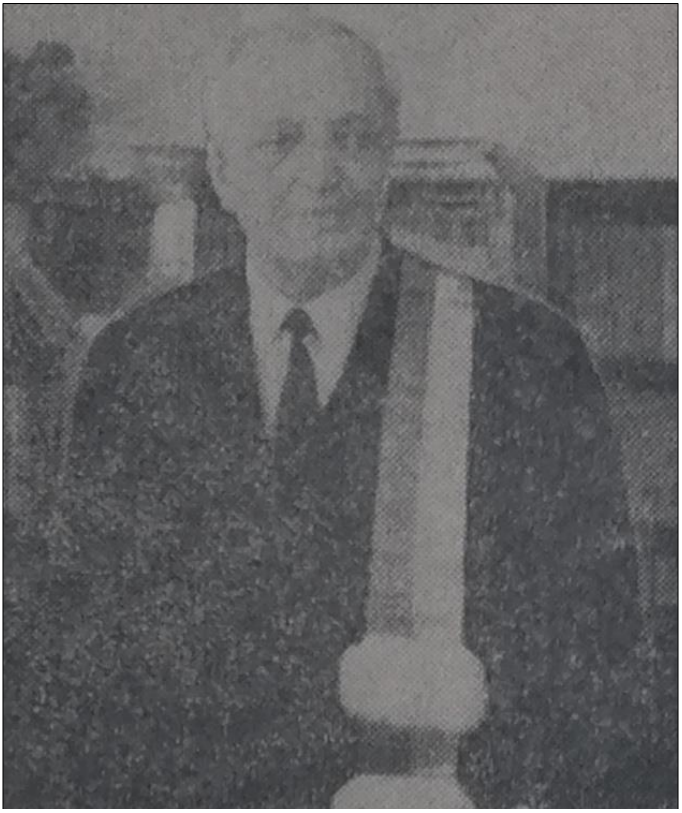

Profesorul Tiberiu Morariu (din Salva Năsăudului) în momentul decernării titlului de Doctor Honoris Causa din partea Universității din Strasbourg – Franța

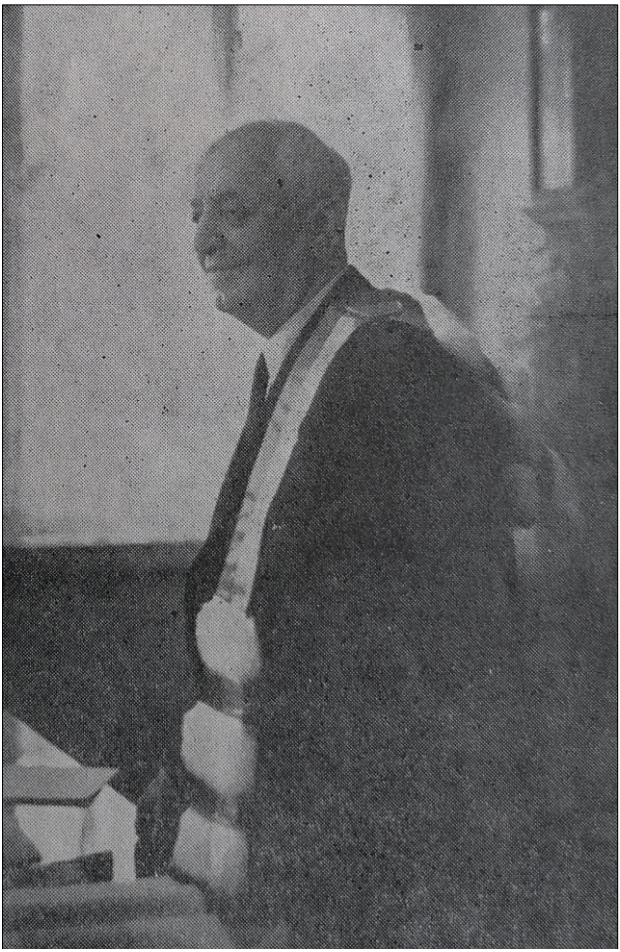

Profesorul Tiberiu Morariu (din Salva Năsăudului) în momentul decernării titlului de Doctor Honoris Causa din partea Universității din Strasbourg – Franța

OAMENI DE ȘTIINȚĂ CLUJENI PESTE HOTARE[4] UN PREȚIOS TITLU CUCERIT DE ȘTIINȚA ROMÂNEASCĂ

,,Cu o deosebită plăcere și plini de emoție, învestim astăzi cu ,,Doctor honoris causa" pe savantul român, profesorul Tiberiu Morariu, strălucitul reprezentant al Universității transilvănene de care ne leagă o cooperație foarte strînsă". Aceste elogioase aprecieri făcute în incinta străvechiului și prestigiosului for de cultură european, Universitatea din Strasbourg, consfințeau la 22 noiembrie 1969, patru decenii și jumătate de muncă neobosită pe altarul sacru al științei. Această distincție evidenția o dată în plus afirmarea strălucită a științei românești în circuitul valorilor internaționale.

O deosebit de agreabilă discuție cu sărbătoritul, purtată sub imperiul unor firești emoții, ne-a relevat o viață dedicată muncii, o pasiune nedezmințită nicicînd și niciodată.

- *Motivarea universității franceze în acordarea înaltei distincții atestă: ,,Într-o țară unde generații de geografi s-au angajat în studii și cercetări cu aplicații practice, ajungîndu-se până în prezent la o mare autoritate, remarcăm rolul incontestabil de coordonator și promotor al profesorului Tiberiu Morariu, a cărui ardoare neobosită face ca știința geografiei să fie cît mai*

[4] Interviu - Emilia Crișan cu profesorul Tiberiu Morariu, 7 decembrie 1969, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 2.

avansată și utilă umanității". Mi se pare că poate fi un punct de plecare al discuției noastre.

- Ca elev și discipol al marelui George Vîlsan, mi-am făcut un crez și titlu de onoare în a-i duce mai departe concepția științifică în cercetarea geomorfologiei și geografiei umane. Domeniul spre care mi-am îndreptat toată atenția este studierea procesului de versant, adică a degradărilor și alunecărilor de teren, precum și recuperarea acestora pentru economia națională. Problema prezintă un aspect științific deosebit de important, deoarece pentru prima dată, pe baza analizelor de polen, s-a făcut datarea vîrstei alunecărilor de teren. De altfel, ultimele simpozioane internaționale din Belgia și India, organizate pe această temă, au confirmat valoarea excepțională a acestor cercetări, preluînd, la propunerea noastră, termenul de glimee folosit de țăranii din unele regiuni ale Transilvaniei, care desemnează fenomenul. În prezent, la noi, la Cluj, se lucrează la elaborarea unui tratat asupra proceselor de versant. În domeniul geografiei aplicate, preocupările noastre constau în efectuarea unor studii cu caracter practic, necesare dezvoltării urbanisticii, amplasărilor de noi construcții industriale, dezvoltării stațiunilor balneo-climaterice. Detaliatele studii de geografie aplicată ale orașelor Cluj, Alba Iulia, Bistrița, Oradea, Turda, Sighișoara, Sibiu au fost cu succes preluate de arhitecți. De altfel, simpozionul internațional de geografie aplicată, ținut în țara noastră, a confirmat nivelul științific deosebit de înalt al preocupărilor noastre din acest domeniu, urmînd ca în 1971 – cu un an înainte de Congresul de geografie ce se va ține la Montreal, Clujul să găzduiască, la cererea președintelui Uniunii Internaționale de

Geografie, un simpozion internațional. Se vorbește, iar faptele o confirmă, că există o școală de geografie aplicată la noi în țară. N-aș vrea să trec cu vederea nici preocupările noastre privind studiul teraselor fluviative, domeniu în care s-a elaborat o hartă a acestora, creîndu-se astfel posibilitatea urmăririi evoluției rețelelor hidrografice, precum și posibilitatea folosirii teraselor în economia națională.

- *Aceeași motivare care subliniază permanența Dumneavoastră în cetatea științei transilvănene îmi sugerează o altă întrebare: N-a existat tentația plecării și realizării în alt centru?*

- Niciodată. Deși propuneri au fost. Sînt prea legat prin toate fibrele - naștere, studii și în general tot ce mi se poate atribui – de aceste meleaguri.

- *Ce v-a dat Clujul?*

- Un titlu.

- *Și Dumneavoastră ce-ați dat Clujului?*

- Tot un titlu.

MAURICE BAYEN FACE CUNOSCUTĂ DECIZIA DE A ACORDA TITLUL DE DOCTOR HONORIS CAUSA - PROFESORULUI TIBERIU MORARIU[5]

UNIVERSITÉ DE STRASBOURG

République Française
STRASBOURG, le 24 oct. 1969

Monsieur le Professeur et Cher Collègue,

J'ai l'honneur et le plaisir de vous faire connaître que le Conseil d'Université Transitoire a décidé, à l'unanimité, de vous conférer le grade de „Docteur Honoris Causa" de l'Université de STRASVOURG.

M. le Ministre de l'Education Nationale a approuvé cette délibération.

La remise des insignes aura lieu, selon la tradition le 22 Novembre, dans des conditions qui seront portées a votre connaisance par un courrier ultérieur.

La cérémonie se déroulera dans le cadre de la célébration, sous le signe de l'Europe, du Cinquentenaire de la Rentrée 1919 de l'Université de STRASBOURG. Cette cérémonie ne saurait toutefois connaître toute la solennité souhaitée, si notre

[5] Maurice Bayen face cunoscută decizia de a acorda titlul de Doctor Honoris Causa - Profesorului Tiberiu Morariu, 24 octombrie 1969, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 4.

Université ne pouvait compter sur la présence des maîtres illustres qu'elle honorera ce jour là.

Je me fais donc l'interpréte du Conseil d'Université Transitoire pour vous demander de bien vouloir assister à cette solennité, acompagné de Mme Morariu.

Le Conseil d'Université Transitoire a décidé, en outre, d'organiser le vendredi 21 Novembre à 15 h., au Palais Universitaire, une rencontre entre les Docteurs Honoris Causa et les universitaires qui les accueilleront. Elle aura pour abject un échange de vues sur la coopération universitaire dans la perspective européenne.

Je serais heureux de vous faire part du voeu du Conseil qui souhaite qu'un étudiant de votre Université puisse vous accompagner à cette rencontre et assister aux autres cérémonies.

Bien entendu les frais de voyage et de séjour de l'étudiant seront pris en charge par l'Université de STRASBOURG.

Dans l'espoir de vous accueillir en novembre, je vous prie d'agréer, Monsieur le Professeur et Cher Collègue, l'expression de ma considération distinguée.

Maurice BAYEN

N=6172
Monsieur MORARIU
Professeur a la Université de CLUJ.

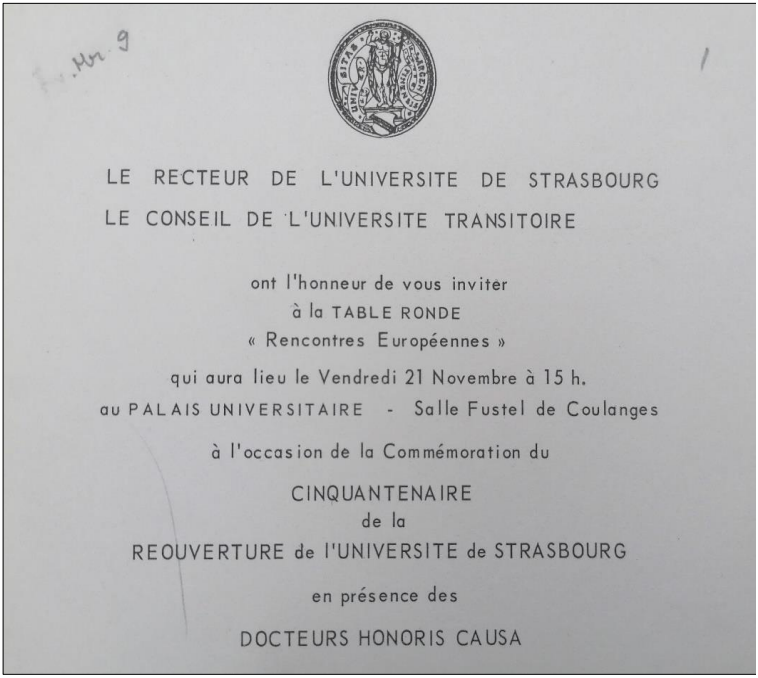

LE RECTEUR DE L'UNIVERSITE DE STRASBOURG
LE CONSEIL DE L'UNIVERSITE TRANSITOIRE

ont l'honneur de vous inviter
à la TABLE RONDE
« Rencontres Européennes »
qui aura lieu le Vendredi 21 Novembre à 15 h.
au PALAIS UNIVERSITAIRE - Salle Fustel de Coulanges
à l'occasion de la Commémoration du
CINQUANTENAIRE
de la
REOUVERTURE de l'UNIVERSITE de STRASBOURG
en présence des
DOCTEURS HONORIS CAUSA

Invitația trimisă de Universitatea din Strasbourg către academicianul Tiberiu Morariu privind invitația sa la o masă rotundă alături de alți Doctori Honoris Causa[6]

[6] Invitația trimisă de Universitatea din Strasbourg către academicianul Tiberiu Morariu privind invitația sa la o masă rotundă alături de alți Doctori Honoris Causa, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 9, f. 1.

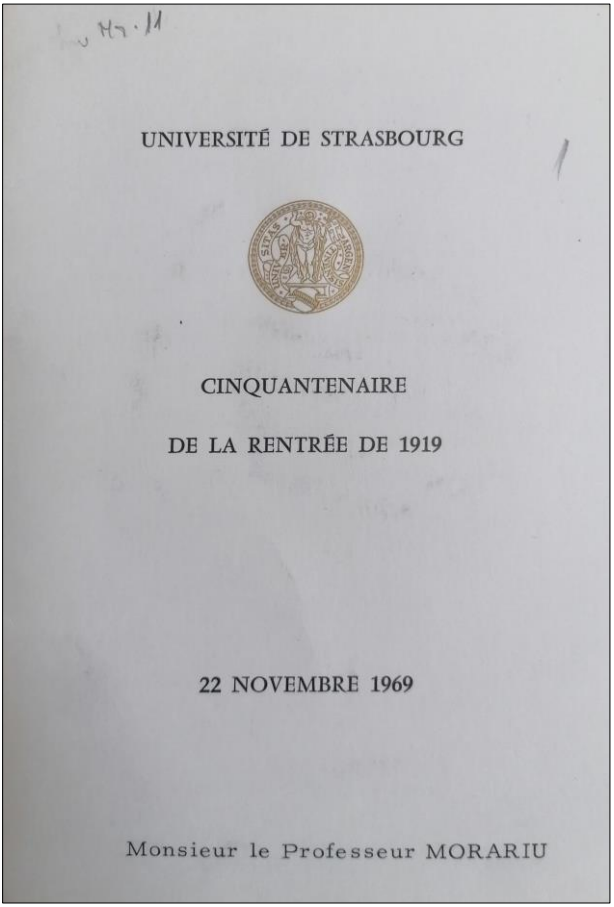

UNIVERSITÉ DE STRASBOURG

CINQUANTENAIRE

DE LA RENTRÉE DE 1919

22 NOVEMBRE 1969

Monsieur le Professeur MORARIU

Partea din față a programului privind acordarea titlurilor de Doctor Honoris Causa, respectiv a meniului ce s-a servit ulterior de către laureați[7]

[7] Partea din față a programului privind acordarea titlurilor de Doctor Honoris Causa, respectiv a meniului ce s-a servit ulterior de către laureați, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 11, f. 1.

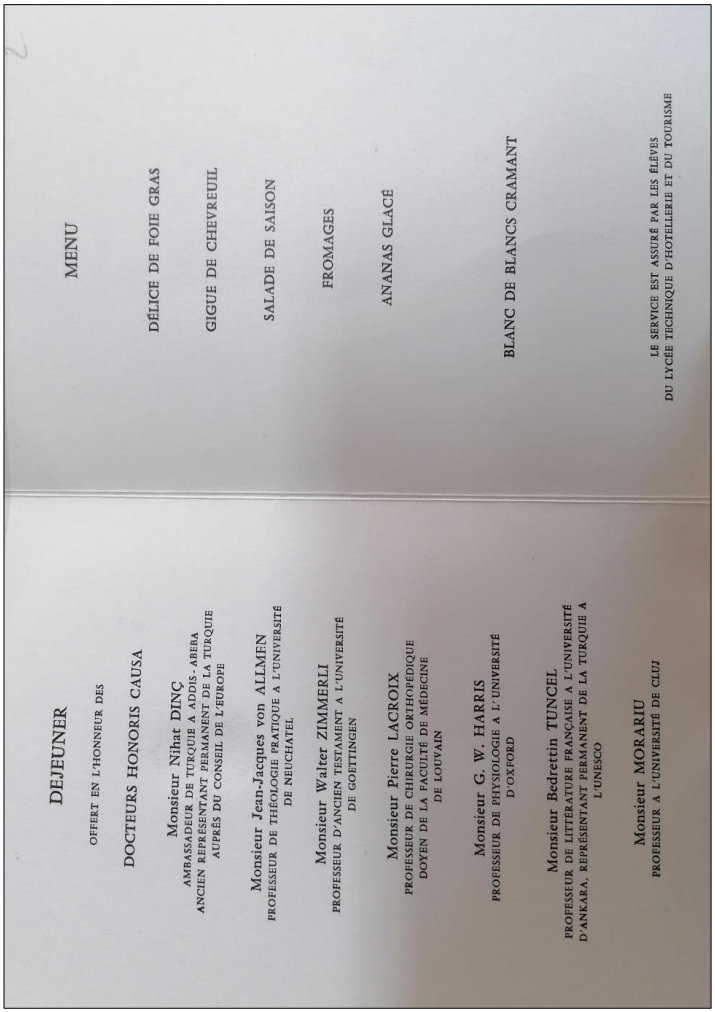

DEJEUNER

OFFERT EN L'HONNEUR DES

DOCTEURS HONORIS CAUSA

Monsieur Nihat DINÇ
AMBASSADEUR DE TURQUIE A ADDIS - ABEBA
ANCIEN REPRÉSENTANT PERMANENT DE LA TURQUIE
AUPRÈS DU CONSEIL DE L'EUROPE

Monsieur Jean-Jacques von ALLMEN
PROFESSEUR DE THÉOLOGIE PRATIQUE A L'UNIVERSITÉ
DE NEUCHATEL

Monsieur Walter ZIMMERLI
PROFESSEUR D'ANCIEN TESTAMENT A L'UNIVERSITÉ
DE GOETTINGEN

Monsieur Pierre LACROIX
PROFESSEUR DE CHIRURGIE ORTHOPÉDIQUE
DOYEN DE LA FACULTÉ DE MÉDECINE
DE LOUVAIN

Monsieur G. W. HARRIS
PROFESSEUR DE PHYSIOLOGIE A L'UNIVERSITÉ
D'OXFORD

Monsieur Bedrettin TUNCEL
PROFESSEUR DE LITTÉRATURE FRANÇAISE A L'UNIVERSITÉ
D'ANKARA, REPRÉSENTANT PERMANENT DE LA TURQUIE A
L'UNESCO

Monsieur MORARIU
PROFESSEUR A L'UNIVERSITÉ DE CLUJ

MENU

DÉLICE DE FOIE GRAS

GIGUE DE CHEVREUIL

SALADE DE SAISON

FROMAGES

ANANAS GLACÉ

BLANC DE BLANCS CRAMANT

LE SERVICE EST ASSURÉ PAR LES ÉLÈVES
DU LYCÉE TECHNIQUE D'HOTELLERIE ET DU TOURISME

Interiorul programului privind acordarea titlurilor de Doctor Honoris Causa, respectiv meniul ce s-a servit ulterior de către laureați[8]

[8] Ibidem, ff. 1v-2.

CONCERT DU 21 NOVEMBRE 1969 – 21 HEURES – SALLE PASTEUR[9]

CONCERT VOCAL ET INSTRUMENTAL
à l'occasion
de la Commémoration du
CINQUANTENAIRE
de la
REOUVERTURE de l'UNIVERSITE de STRASBOURG

Première partie

ENSEMBLE VOCAL UNIVERSITAIRE DE STRASBOURG
avec le concours de Catherine Deville, piano,
sous la direction d'Erwin List.

QUATUOR VOCAL DE L'UNIVERSITE DE STRASBOURG
Marie-Claude Vallin (soprano), Christiane Hamel (alto),
Erwin List (ténor), Jean-Marie Hamel (basse).

6.Chansons de la Renaissance française.
Mon coeur se recommande à vous – Roland de Lassus (v.1532-1594)
Je ne connais femme – Clément Janequin (v.1485-1558)

[9] Programul concertului vocal-instrumental dat cu ocazia comemorării a 500 de ani de la redeschiderea Universității din Strasbourg, invitat fiind și profesorul Tiberiu Morariu, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 8.

Ensemble vocal

Au joly jeu du pousse avant - Clément Janequin
Petite Nymphe folâtre - Clément Janequin

Quatuor vocal

Je vois des glissantes eaux – Guillame Costeley (v.1531-1606)
Que de passions et douleurs

Ensemble vocal

2.Chansons galantes du XVII le siècle. – Joseph Canteloube (1879-1957)
(4 voix mixtes et piano)
Jacques, Jacques
Les canards

Quatuor vocal – au piano, Catherine Deville

3.Chansons bourguignonnes. – Maurice Emmanuel (1862-1938)
avec accompagnement de piano

La maoh mariée (soliste, Marie- Claude Vallin)
M'y allant promener (soliste, Cgristiane Hamel)
La Perdriole

Ensemble vocal – au piano, Catherine Deville

Le Bestiaire (Guillaume Apollinaire) – Jean Absil (1862-1938)
5 choeurs mixtes

Le Dromadaire – L'Ecrevisse
La Carpe – Le Paon – Le Chat

Quatuor vocal

Deuxième partie
COLLEGIUM MUSICUM DE STRASBOURG
Sous la direction de Roger Delage

Suite de danses – Jean-Baptiste Lully (1632-1687)
Gavotte – Air – Sarabande
Gaillarde – Menuet – Cibel

Sinfonietta pour cordes (1934) – Albert Roussel (1869-1937)
Allegro non troppo
Andante
Allegro

Divertimento pour cordes (1939) – Béla Bartók (1881-1945)
Allegro non troppo
Molto adagio
Allegro assai

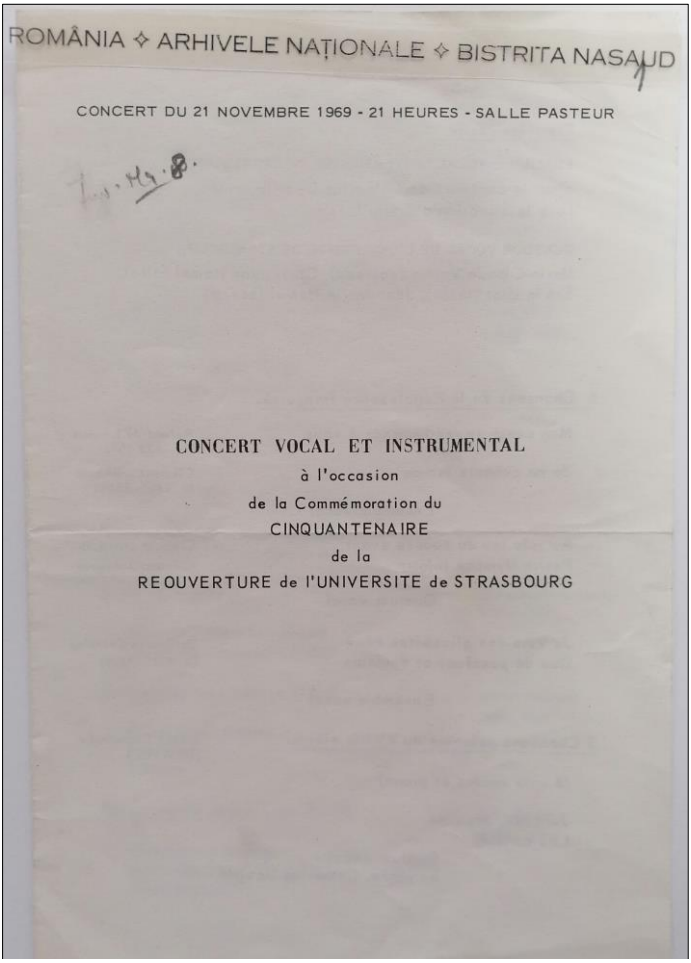

Partea din față a programului concertului vocal-instrumental dat cu ocazia comemorării a 500 de ani de la redeschiderea Universității din Strasbourg[10]

[10] Programul concertului vocal-instrumental dat cu ocazia comemorării a 500 de ani de la redeschiderea Universității din Strasbourg, invitat fiind și

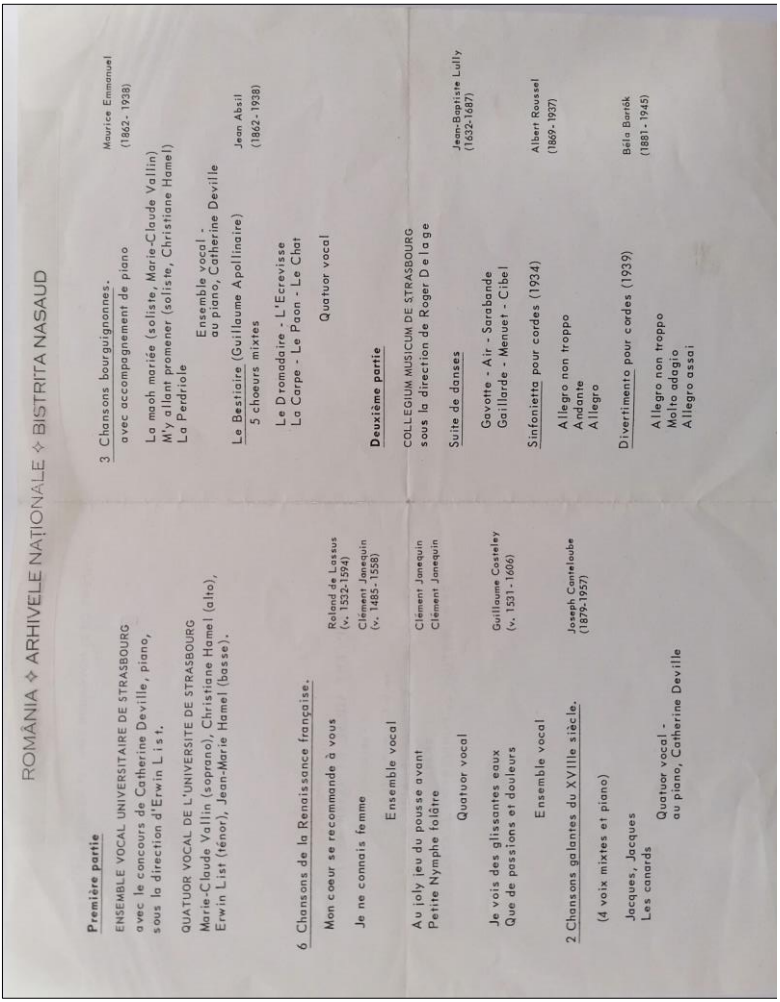

ROMÂNIA ✧ ARHIVELE NAȚIONALE ✧ BISTRIȚA NASAUD

Première partie

ENSEMBLE VOCAL UNIVERSITAIRE DE STRASBOURG
avec le concours de Catherine Deville, piano,
sous la direction d'Erwin Liszt.

QUATUOR VOCAL DE L'UNIVERSITE DE STRASBOURG
Marie-Claude Vallin (soprano), Christiane Hamel (alto),
Erwin List (ténor), Jean-Marie Hamel (basse).

6 Chansons de la Renaissance française.

Mon cœur se recommande à vous — Roland de Lassus (v. 1532-1594)
Je ne connais femme — Clément Janequin (v. 1485-1558)
Ensemble vocal

Au joly jeu du pousse avant — Clément Janequin
Petite Nymphe folâtre — Clément Janequin
Quatuor vocal

Je vois des glissantes eaux — Guillaume Costeley
Que de passions et douleurs — (v. 1531-1606)
Ensemble vocal

2 Chansons galantes du XVIIIe siècle. — Joseph Canteloube (1879-1957)
(4 voix mixtes et piano)

Jacques, Jacques — Maurice Emmanuel
Les canards — (1862-1938)
Quatuor vocal -
au piano, Catherine Deville

3 Chansons bourguignonnes.
avec accompagnement de piano

La mach mariée (soliste, Marie-Claude Vallin)
M'y allant promener (soliste, Christiane Hamel)
La Perdriole
Ensemble vocal -
au piano, Catherine Deville

Le Bestiaire (Guillaume Apollinaire) — Jean Absil (1862-1938)
5 choeurs mixtes
Le Dromadaire - L'Ecrevisse
La Carpe - Le Paon - Le Chat
Quatuor vocal

Deuxième partie

COLLEGIUM MUSICUM DE STRASBOURG
sous la direction de Roger Delage

Suite de danses — Jean-Baptiste Lully (1632-1687)
Gavotte - Air - Sarabande
Gaillarde - Menuet - Cibel

Sinfonietta pour cordes (1934) — Albert Roussel (1869-1937)
Allegro non troppo
Andante
Allegro

Divertimento pour cordes (1939) — Béla Bartók (1881-1945)
Allegro non troppo
Molto adagio
Allegro assai

Desfășurătorul concertului vocal-instrumental dat cu ocazia comemorării a 500 de ani de la redeschiderea Universității din Strasbourg[11]

profesorul Tiberiu Morariu, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 8, f. 1.
[11] Ibidem, ff. 1v-2.

UNIVERSITÉ DE STRASBOURG[12]

CINQUANTENAIRE DE LA RENTRÉE 1919

REMISE DES INSIGNES ET DIPLOMES AUX NOUVEAUX DOCTEURS HONORIS CAUSA

22 NOVEMBRE 1969

Monsieur Morariu

Professeur à l'Université de Cluj

Place réservee Estrade

LE RECTEUR DE L'ACADÉMIE DE STRASBOURG

ET LE CONSEIL D'UNIVERSITÉ TRANSITOIRE

vous prient de bien vouloir honorer de votre présence la cérémonie qui aura lieu
le 22 Novembre 1969 à 9 h. 30
à la Salle de Concert du Conservatoire de Musique de STRASBOURG (7, Place de la République) en l'honneur des nouveaux Docteurs Honoris Causa

Le Recteur,
Maurice BAYEN

[12] Invitația profesorului Tiberiu Morariu și a soției sale la concertul Conservatorului de muzică din Strasbourg în onoarea noilor Doctori Honoris Causa, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 12/a, 12/b.

PROGRAMME

Ouverture de la séance par
M. le Recteur Maurice BAYEN

Présentation de l'Université de STRASBOURG de 1919 à 1940
Allocution de M. MISCHLICH
Premier Président de la Cour d'Appel de COLMAR

Présentation du Rapport Annuel de l'Université par
M. le Professeur HAURET
Président du Conseil Transitoire de la Faculté de Théologie Catholique
Vice-Président du Conseil d'Université Transitoire

Allocution de M. STIRNWEISS
Etudiant du Pharmacie

-

Remise des Insignes et Diplômes aux Nouveaux Docteurs Honoris Causa

M. Nihat DINC
Ambassadeur de TURQUIE à ADDIS-ABEBA
Ancien Représentant Permanent de la TURQUIE
auprès du Conseil de l'Europe

présenté par
M. le Recteur Maurice BAYEN

M. Jean-Jacques VON ALLMEN
Professeur titulaire de la chaire de Théologie Pratique
à l'Université de NEUCHATEL
présenté par
M. René VOELTZEL
Professeur à la Faculté de Théologie Protestante de l'Université de STRASBOURG

M. WALTER ZIMMERLI
Professeur d'Ancien Testament à l'Université de GOETTINGEN
présenté par
M. Edmond JACOB
Professeur à la Faculté de Théologie Protestante de l'Université de STRASBOURG

M. Pierre LACROIX
Professeur de Chirurgie Orthopédique et Traumatologique
Doyen de la Faculté de Médicine de Louvain
présenté par
M. Adolf JUNG
Professeur à la Faculté de Médicine de l'Université de STRASBOURG

M. G. W. HARRIS
Professeur of Human Anatomy – Oxford University
présenté par
M. Fred STUTINSKI
Professeur à la Faculté des Sciences de l'Université de STRASBOURG

M. Bedrettin TUNCEL
Directeur du Département de Langue et Littérature Françaises à la Faculté des Lettres de l'Université d'ANKARA
présenté par
Mme Irène MELIKOFF
Professeur à la Faculté des Lettres et Sciences Humaines de l'Université de STRASBOURG

M. MORARIU
Professeur à l'Université de CLUJ
présenté par
M. René RAYNAL
Professeur à la Faculté des Lettres et Sciences Humaines de l'Université de STRASBOURG

-

Allocution de M. Le Professeur TUNCEL
Nouveau Docteur Honoris Causa

Discours de M. le RECTEUR Maurice BAYEN

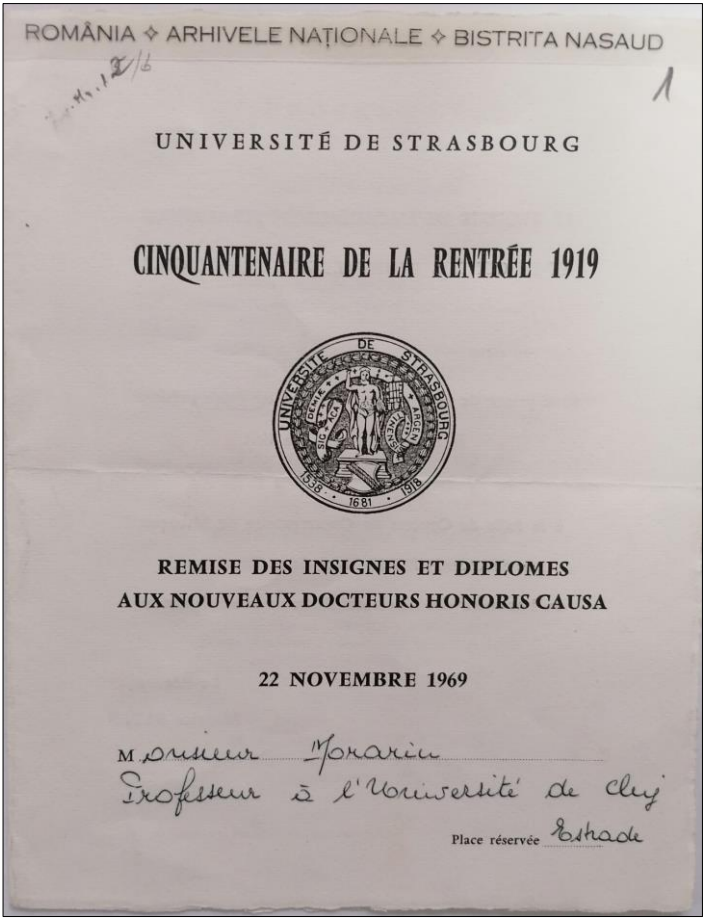

ROMÂNIA ✧ ARHIVELE NAȚIONALE ✧ BISTRITA NASAUD

UNIVERSITÉ DE STRASBOURG

CINQUANTENAIRE DE LA RENTRÉE 1919

REMISE DES INSIGNES ET DIPLOMES
AUX NOUVEAUX DOCTEURS HONORIS CAUSA

22 NOVEMBRE 1969

Monsieur Morariu
Professeur à l'Université de Cluj

Place réservée

Invitația profesorului Tiberiu Morariu la concertul Conservatorului de muzică din Strasbourg în onoarea noilor Doctori Honoris Causa[13]

[13] Invitația profesorului Tiberiu Morariu și a soției sale la concertul Conservatorului de muzică din Strasbourg în onoarea noilor Doctori Honoris Causa, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 12/b, f. 1.

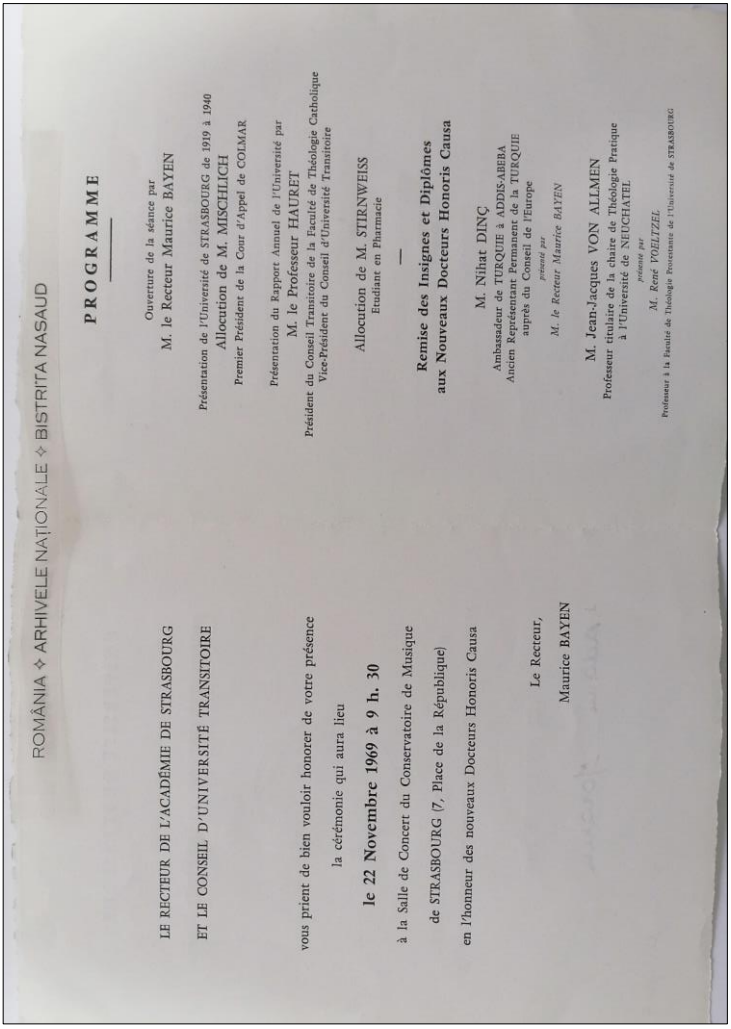

ROMÂNIA ✧ ARHIVELE NAȚIONALE ✧ BISTRIȚA NASĂUD

PROGRAMME

Ouverture de la séance par
M. le Recteur Maurice BAYEN

Présentation de l'Université de STRASBOURG de 1919 à 1940
Allocution de M. MISCHLICH
Premier Président de la Cour d'Appel de COLMAR

Présentation du Rapport Annuel de l'Université par
M. le Professeur HAURET
Président du Conseil Transitoire de la Faculté de Théologie Catholique
Vice-Président du Conseil d'Université Transitoire

Allocution de M. STIRNWEISS
Etudiant en Pharmacie

—

Remise des Insignes et Diplômes aux Nouveaux Docteurs Honoris Causa

M. Nihat DINÇ
Ambassadeur de TURQUIE à ADDIS-ABEBA
Ancien Représentant Permanent de la TURQUIE auprès du Conseil de l'Europe
présenté par
M. le Recteur Maurice BAYEN

M. Jean-Jacques VON ALLMEN
Professeur titulaire de la chaire de Théologie Pratique à l'Université de NEUCHATEL
présenté par
M. René VOELTZEL
Professeur à la Faculté de Théologie Protestante de l'Université de STRASBOURG

LE RECTEUR DE L'ACADÉMIE DE STRASBOURG

ET LE CONSEIL D'UNIVERSITÉ TRANSITOIRE

vous prient de bien vouloir honorer de votre présence
la cérémonie qui aura lieu
le 22 Novembre 1969 à 9 h. 30
à la Salle de Concert du Conservatoire de Musique
de STRASBOURG (7, Place de la République)
en l'honneur des nouveaux Docteurs Honoris Causa

Le Recteur,
Maurice BAYEN

Interiorul invitației[14]

[14] Ibidem, ff. 1v-2.

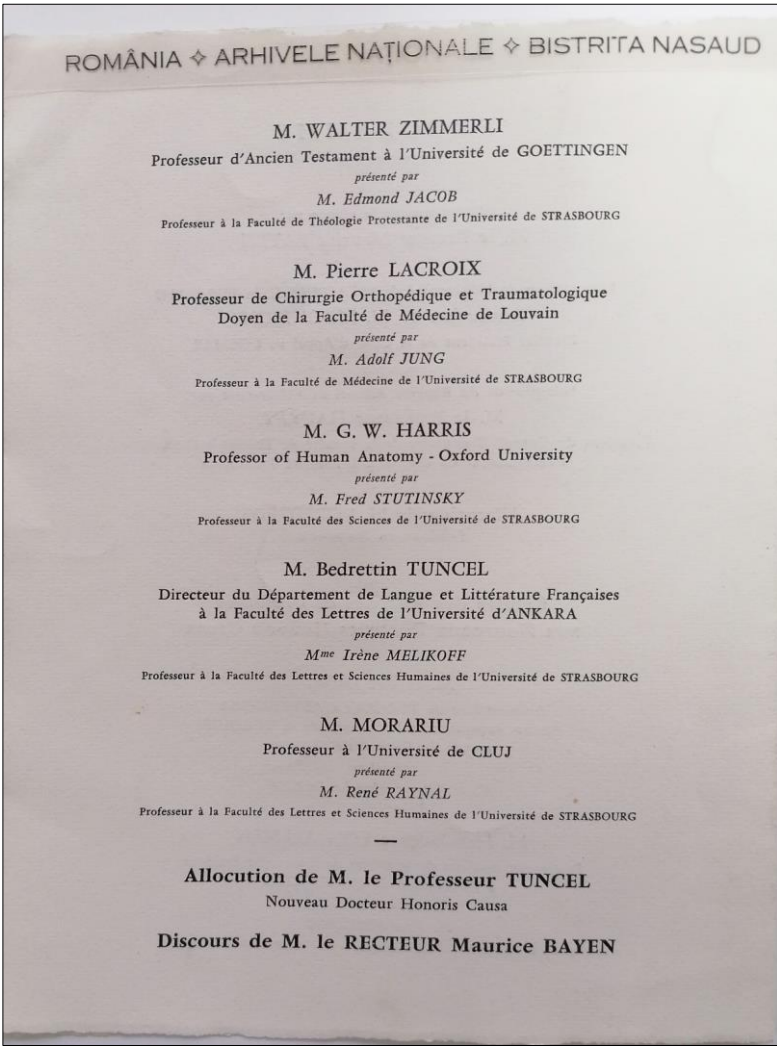

ROMÂNIA ✧ ARHIVELE NAȚIONALE ✧ BISTRIȚA NASAUD

M. WALTER ZIMMERLI
Professeur d'Ancien Testament à l'Université de GOETTINGEN
présenté par
M. Edmond JACOB
Professeur à la Faculté de Théologie Protestante de l'Université de STRASBOURG

M. Pierre LACROIX
Professeur de Chirurgie Orthopédique et Traumatologique
Doyen de la Faculté de Médecine de Louvain
présenté par
M. Adolf JUNG
Professeur à la Faculté de Médecine de l'Université de STRASBOURG

M. G. W. HARRIS
Professor of Human Anatomy - Oxford University
présenté par
M. Fred STUTINSKY
Professeur à la Faculté des Sciences de l'Université de STRASBOURG

M. Bedrettin TUNCEL
Directeur du Département de Langue et Littérature Françaises
à la Faculté des Lettres de l'Université d'ANKARA
présenté par
Mme Irène MELIKOFF
Professeur à la Faculté des Lettres et Sciences Humaines de l'Université de STRASBOURG

M. MORARIU
Professeur à l'Université de CLUJ
présenté par
M. René RAYNAL
Professeur à la Faculté des Lettres et Sciences Humaines de l'Université de STRASBOURG

—

Allocution de M. le Professeur TUNCEL
Nouveau Docteur Honoris Causa

Discours de M. le RECTEUR Maurice BAYEN

Ultima parte a invitației[15]

[15] Ibidem, f. 2v.

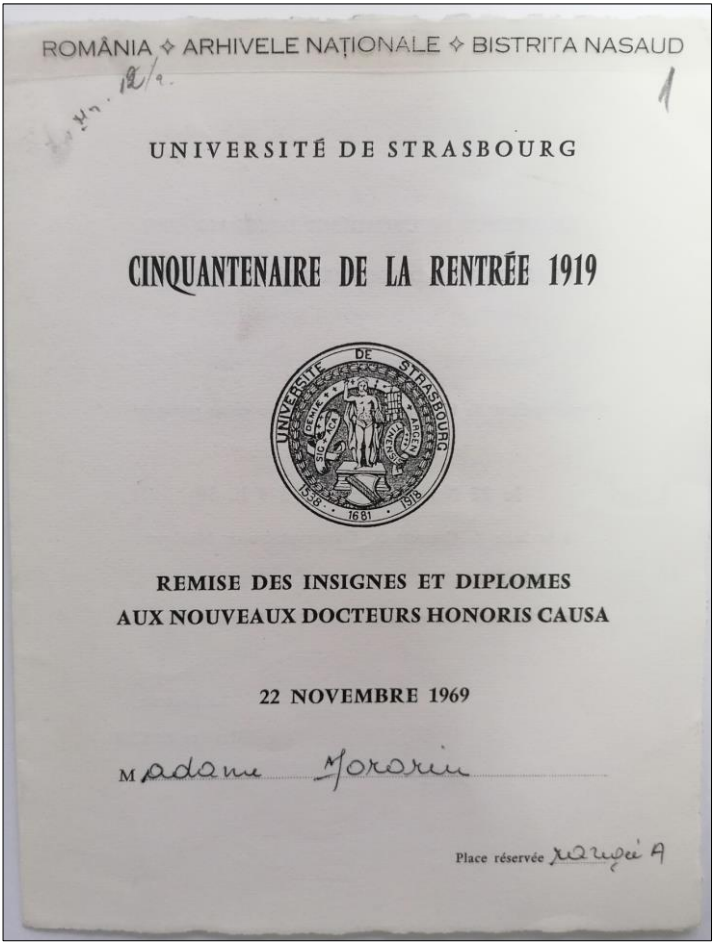
ROMÂNIA ✧ ARHIVELE NAȚIONALE ✧ BISTRIȚA NASAUD

UNIVERSITÉ DE STRASBOURG

CINQUANTENAIRE DE LA RENTRÉE 1919

REMISE DES INSIGNES ET DIPLOMES
AUX NOUVEAUX DOCTEURS HONORIS CAUSA

22 NOVEMBRE 1969

Madame Morariu

Place réservée

Invitația trimisă către soția profesorului Tiberiu Morariu la concertul Conservatorului de muzică din Strasbourg în onoarea noilor Doctori Honoris Causa[16]

[16] Invitația profesorului Tiberiu Morariu și a soției sale la concertul Conservatorului de muzică din Strasbourg în onoarea noilor Doctori Honoris Causa, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 12/a, f. 1.

DISCURSUL ROSTIT DE M. R. RAYNAL CU OCAZIA CONFERIRII TITLULUI DE DOCTOR HONORIS CAUSA DIN PARTEA UNIVERSITĂȚII DIN STRASBOURG - PROFESORULUI TIBERIU MORARIU[17]

Strasbourg, le 19 novembre 1969.

Président du Comité national roumain de géographie, membre correspondant de l'Académie des Sciences, Doyen d'une des Facultés de l'Université de Cluj, voilà certes une accumulation de titres sur une carriére dont il nous plaît de saluer la réussite. Mais aujourd'hui, c'est avant tout le géographe et l'homme que nous tenons à honorer.

L'oeuvre de M. le Professeur Tiberiu Morariu a trouvé son épanouissement tout au long de ce dernier tiers de siécle ou, plus vigoureusement que par le passé, chaque tenant d'une parcelle de science et de son enseignement a été secoué par l'irruption du nouveau, et, par conséquent, s'est trouvé sollicité de comprendre rapidement, afin de choisir entre des voies qui s'ouvrent, alors même qu'elles se manifestent imparfaitement et de façon désordonnée à travers la prolifération des écrits et des colloques.

[17] Discursul rostit de M. R. Raynal cu ocazia conferirii titlului de Doctor Honoris Causa din partea Universității din Strasbourg - Profesorului Tiberiu Morariu, 19 noiembrie 1969, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 3.

Notre éminent collégue est de ceux qui ont su adopter en temps utile les options fécondes pour notre discipline.

De ses études, accomplies dans sa Transylvanie natale et parachevées par un passage en Sorbonne une dizaine d'annees avant la deuxiéme guerre mondiale, M. Morariu a gardé, non des méthodes ou des connaisances figées une fois pour toutes, mais cette formation humaniste que partageaient l'epoque les écoles francaise et roumaine de géographie régionale. Ses premiers travaux, sur la vie agraire et pastorale des Monts Rodna, en portent le témoignage. Puis, au cours des quinze années qui ont suivi la fin de la guerre, l'exigence nouvelle s'est imposée d'une précision quantitative, ce qui impliquait une divergence des méthodes des différentes branches de la géographie. Le souci de l'acquisition de techniques spécialisées conduit alors M. Morariu à entreprendre et à diriger des études d'avant-garde en géomorphologie, notamment le recensement des formes et formations dites périglaciaires de son pays, ainsi que l'analyse des processus d'évolution des versants. Cette seconde étape de la carriére s'enrichit cependant de travaux inspires par d'autres préoccupations de recherche, portant par exemple sur les conditions du développement urbain – à Cluj ou ailleurs – et sur les facteurs déterminants de l'organisation d'un réseau hydrographique. Mais la pensée scientifique de M. Morariu suivait, à la faveur de ces entreprises, le même cheminement qu'ont connu les plus actifs de ses collégues du monde entier. On discerne ainsi dans son ouevre une nouvelle phase au cours de laquelle la volonté de synthése, par delà la variété des techniques, et la recherche d'une application aux besoins de l'homme contemporain

s'affirment. M. Morariu a suscité et animé d'innombrables études en vue du recensement des ressources naturelles à intégrar dans l'aménagement: il en résulte nécessairement des réalisations – cartographi – ques entre autres-allant de la représentation précise des données locales à la vulgarisation pédagogique.

Dans un pays où une nouvelle et nombreuse génération de géographes, engagés dans les techniques les plus avancées, arrive à maturité, il est remarquable et réconfortant de noter le rôle incontesté de coordinateur et de promoteur, qui demeure dévolu au Professeur Morariu, privilège qui lui confère une culture générale apte à trouver, à travers les mutations du monde, les formules exprimant la maîtrise des problèmes. Et comment ne pas admirer, cher ami, l'ardeur infatigable qui vous pousse partout où s'entreprennent des tâches débouchant sur un progrès pour notre science géographique et pour l'humanité. Vous quittez votre bastion transylvain pour Bucarest toutes les fois que l'exigent la direction des publications de l'Académie des sciences et la bonne marche des recherches entreprises au sein de ce prestigieux organisme sous votre impulsion. Vous participez en outre applusieurs commissions de l'Union géographique internationale et vos collègues de Strasbourg ont apprécie votre collaboration, à ce titre, dans les domaines de la géomorphologie périglaciaire et de la géographie appliquée. S'il était encore de mode de verser dans le déterminisme, on remarquerait volontiers ce que la fougueuse générosité de votre tempérament doit à la terre de Transylvanie, conservatoire des énergies du peuple roumain à travers les tempêtes de son histoire.

Aussi est-ce avec une joie mêlée de beaucoup d'émption que nous recevons comme Docteur honoris causa l'ami, le savant, et le brillant représentant d'une Université à laquelle nous attachent les liens d'une coopération très active.

TITLURI, MEDALII ȘI INSIGNE

Republica Populară Română[18]

Prezidiul Adunării Naționale

conferă

MEDALIA MUNCII

Pentru merite deosebite în muncă cu Decret Nr. 438 dat la București în 26 Aprilie 1949

Ministerul AFACERILOR EXTERNE

D MORARIU TIBERIU profesor Univ. Babeș Cluj

Universitatea Babeș-Bolyai

Facultatea de Biologie-Geografie

[18] Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 70, Distincția Medalia Muncii acordată profesorului Tiberiu Morariu.

Republica Populară Română[19]

Ministerul Învățământului și Culturii

conferă

Insigna

„Evidențiat în munca culturală de masă”

Pentru merite deosebite în munca cultural-educativă de masă cu Ordinul Nr. 745 dat la 14.III.1958 în București

Tov. Morariu Tiberiu, conf. Filiala Cluj

Universitatea Babeș-Bolyai

Facultatea de Biologie-Geografie

[19] Ibidem, Insigna „Evidențiat în munca culturală de masă” acordată profesorului Tiberiu Morariu.

Republica Populară Română[20]

BREVET

Consiliul de Stat
prin Decretul nr. 500/10.VIII.1964

conferă

ORDINUL MUNCII clasa a II-a

Tovarășului MORARIU IULIU TIBERIU

Pentru merite deosebite în opera de construire a socialismului, cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei

Președintele Consiliului de Stat
Gheorghe Gheorghiu Dej

Universitatea Babeș-Bolyai
Facultatea de Biologie-Geografie

[20] Ibidem, Ordinul Muncii clasa a II-a acordat profesorului Tiberiu Morariu.

Republica Socialistă România[21]

DIPLOMA

CONSILIUL DE STAT

conferă titlul de

OM DE ȘTIINȚĂ EMERIT

tovarășului TIBERIU I. MORARIU
profesor la Universitatea „BABEȘ-BOLYAI" din Cluj

În semn de prețuire pentru activitatea meritorie în domeniul instruirii și educării studenților și a contribuției adusă la dezvoltarea învățământului și culturii din patria noastră

DECRET Nr. 493 din 26 iunie 1969

PREȘEDINTELE CONSILIULUI DE STAT
N. CEAUȘESCU

Universitatea Babeș-Bolyai
Facultatea de Biologie-Geografie

[21] Ibidem, Titlul de Om de Știință Emerit acordat profesorului Tiberiu Morariu.

Republica Socialistă România[22]

BREVET

Consiliul de Stat prin Decretul nr. 739/26.IX.1966

conferă

Ordinul „Meritul Științific" clasa a II-a

profesorului MORARIU I. TIBERIU

Pentru merite deosebite în activitatea științifică, cu prilejul Centenarului Academiei Republicii Socialiste România.

Președintele Consiliului de Stat
N. Ceaușescu

Universitatea Babeș-Bolyai
Facultatea de Biologie-Geografie

[22] Ibidem, Ordinul „Meritul Științific" clasa a II-a acordat profesorului Tiberiu Morariu.

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA[23]

BREVET

Consiliul de Stat prin Decretul nr. 560/1969

conferă

MEDALIA

„A XXV-A Aniversare a eliberării Patriei”

Tov. Tiberiu I. MORARIU profesor la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj pentru merite deosebite în opera de construire a socialismului, cu prilejul aniversării a 25 de ani de la eliberarea României de sub jugul fascist.

Președintele Consiliului de Stat
N. Ceaușescu

Universitatea Babeș-Bolyai
Facultatea de Biologie-Geografie

[23] Ibidem, Medalia ,,A XXV-A Aniversare a eliberării Patriei” acordată profesorului Tiberiu Morariu.

Către[24]

Biblioteca și Muzeul Filialei Academiei R. S. R.

Năsăud.

Trimit alăturat mai multe materiale din care Vă rog să selecționați și credeți că pot fi păstrate în bibliotecă sau la Muzeu. Multe dintre ele sînt depășite dar pot rămâne ca materiale documentare. În scurt timp am să Vă expediez, din toate lucrările mele, cîteun exmplar.

Cluj, la 25 august 1967

Prof. T. Morariu
Cluj
Str. Clinicilor 5-7

[24] Academicianul Tiberiu Morariu trimite către Biblioteca și Muzeul din Năsăud câteva materiale ale sale, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 70, f. 7.

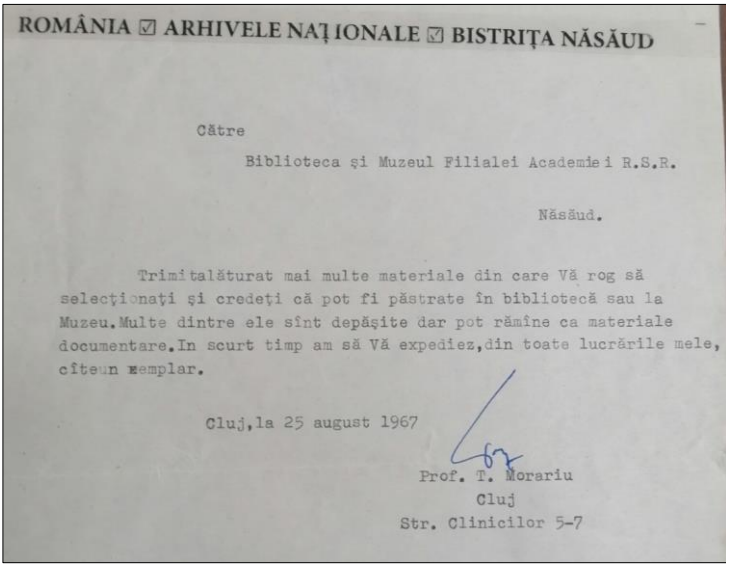

ROMÂNIA ☑ ARHIVELE NAȚIONALE ☑ BISTRIȚA NĂSĂUD

Către

Biblioteca și Muzeul Filialei Academiei R.S.R.

Năsăud.

Trimit alăturat mai multe materiale din care Vă rog să selecționați și credeți că pot fi păstrate în bibliotecă sau la Muzeu. Multe dintre ele sînt depășite dar pot rămîne ca materiale documentare. In scurt timp am să Vă expediez, din toate lucrările mele, cîteun exemplar.

Cluj, la 25 august 1967

Prof. T. Morariu
Cluj
Str. Clinicilor 5-7

Academicianul Tiberiu Morariu trimite către Biblioteca și Muzeul din Năsăud câteva materiale ale sale

Către[25]

Muzeul și Arhivele Academiei

Năsăud.

În anul 1946 se proiectase redactarea unei monografii asupra fostului județ Năsăud. Cum lucrarea nu s-a mai redactat, materialul trimis de fosta prefectură a județului a rămas în păstrarea noastră. Îl trimitem cu rugămintea să fie păstrat în arhivele Academiei întrucît din acest material se reoglindește foarte bine care a fost situația statistică pentru perioada 1930-1946. La fel în chestionarele completate de comune se află și alte multe detalii. Credem că este important să fie păstrat, pentru trecutul acestui ținut ca astfel cînd se vor face lucrări comparative să poată fi folosiți de solicitanți.

Cluj, la 28 august 1967

Prof. T. Morariu
Cluj, Str. Clinicilor 5-7
Catedra de geografie

[25] Academicianul Tiberiu Morariu trimite către arhivele Academiei materialul privind monografia fostului județ Năsăud, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 70, f. 8.

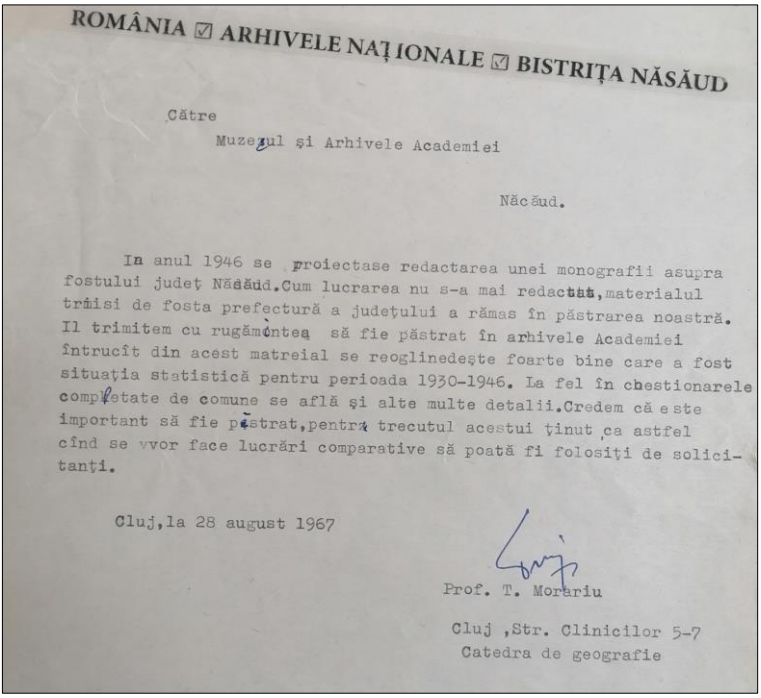

ROMÂNIA ☑ ARHIVELE NAȚIONALE ☑ BISTRIȚA NĂSĂUD

Către

Muzeul și Arhivele Academiei

Năsăud.

In anul 1946 se proiectase redactarea unei monografii asupra fostului județ Năsăud.Cum lucrarea nu s-a mai redactat,materialul trimisi de fosta prefectură a județului a rămas în păstrarea noastră. Il trimitem cu rugămintea să fie păstrat în arhivele Academiei întrucît din acest matreial se reoglinedește foarte bine care a fost situația statistică pentru perioada 1930-1946. La fel în chestionarele completate de comune se află și alte multe detalii.Credem că este important să fie păstrat,pentru trecutul acestui ținut ,ca astfel cînd se vvor face lucrări comparative să poată fi folosiți de solicitanți.

Cluj,la 28 august 1967

Prof. T. Morariu

Cluj ,Str. Clinicilor 5-7
Catedra de geografie

Academicianul Tiberiu Morariu trimite către arhivele Academiei materialul privind monografia fostului județ Năsăud

ROMÂNIA[26]

MINISTERUL CULTURII NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR

UNIVERSITATEA ,,REGELE FERDINAND I" DIN CLUJ LA SIBIU

FACULTATEA DE ȘTIINȚE TIMIȘOARA

Adresa poștală:
Bd. Diaconovici Loga 1/a.
TELEFON 16-99

Nr. 1384
Data: 2.XI.1942

Domnule Profesor,

Am onoarea a Vă comunica că am aprobat comisiunea de licență în GEOGRAFIE CU ISTORIE a D-rei SÂRBU FLORICA.

[26] Aprobarea comisiei de susținere a unei lucrări de licență din care a făcut parte profesorul Tiberiu Morariu alături de alți doi mari oameni de știință, profesorii: Sabin Opreanu și Victor Motogna, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu*, dosar nr. 70, f. 11.

Pe lângă Dvs. mai fac parte din comisiune și Dnii Prof. S. Opreanu[27] și Dl. Conf. Motogna[28].

[27] S-a născut la 2 martie 1888 la Rovina, comitatul Hunedoara, trecând în veșnicie la 25 noiembrie 1978, la București. Studiile gimnaziale și liceale le-a efectuat la Liceul din Brad, iar mai apoi a obținut bacalaureatul la Liceul din Beiuș. A urmat studii superioare la Facultatea de Științe ale Naturii la Universitatea din Budapesta, secția Geografie. În perioada 1912-1916 a funcționat ca profesor secundar în Sibiu, Brașov și Cluj. La 26 mai 1923 s-a căsătorit cu Lucreția Mărcuțiu (n. 14 iunie 1899), de confesiune greco-catolică, cadru didactic la Liceul Regina Maria din Cluj. Începând cu anul universitar 1923/1924 a fost asistent la Institutul de Geografie al Universității clujene. În 1926 a obținut titlul de doctor în geografie, cu teza „*Ținutul Săcuilor. Contribuții de Geografie Umană și Etnografie*", avându-l ca și coordonator pe savantul George Vâlsan, publicând lucrarea în *Lucrările Institutului,* un an mai târziu. S-a transferat la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj, iar în anul universitar 1927/1928 a fost avansat profesor universitar definitiv cu data de 15 aprilie 1927, prin Înaltul Decret Regal nr. 1635/25 mai 1927. În perioada 1927-1929 a suplinit Catedra de Geografie Generală a Facultății de Științe. După plecarea lui George Vâlsan la Universitatea din București, în urma unor demersuri legal constituite, acesta e readus la Catedra de Geografie a Universității din Cluj, fiind apreciat de mari oameni de știință precum: Alexandru Borza, Emil Racoviță, Dan Rădulescu, Vasile Meruțiu (Păcurar Alexandru (2019), *Lucrările Institutului de Geografie al Universității din Cluj (1922-1947) : monografie,* Editura Argonaut, Cluj-Napoca, pp. 74-75).

[28] S-a născut în 1885, în satul Breaza, comuna Ciceu-Giurgești, județul Bistrița-Năsăud. A fost istoric, conferențiar universitar, militant pentru unirea Transilvaniei cu Regatul României. A studiat la Liceul Grăniceresc din Năsăud, absolvind în anul 1905, urmând apoi studii la Facultatea de Litere din Cluj, în perioada 1905-1909, obținând în cele din urmă, licența în istorie și latină. În perioada 1909-1919 a activat ca și profesor secundar la Gimnaziul fundațional din Năsăud. În 28 noiembrie 1918, a fost ales dimpreună cu Augustin Bena, să reprezinte Năsăudul la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918. La 1 septembrie 1919, Consiliul Dirigent al Transilvaniei l-a numit profesor de istorie și latină, respectiv director la liceul din Dej, în prezent – Colegiul Național Andrei Mureșanu. În 1923, a obținut doctoratul în istorie la Universitatea din Cernăuți, cu teza: „Articole și documente. Contribuții la istoria românilor din veacurile al XIII-lea și al XVI-lea". În perioada 1930-1940, a urmat o carieră universitară la Cluj, la

Decan,
[indescifrabil]

Secretar,
[indescifrabil]

D-Sale Dlui

Prof. T. Morariu

Academia teologică unitariană și a fost conferențiar la Facultatea de Litere a Universității din Cluj-Sibiu (până la moartea sa survenită în urma abuzurilor venite din partea regimului comunist). Din luna octombrie a anului 1940, a urmat Universitatea din Cluj în exil, a fost profesor la Academia teologică romano-catolică din Timișoara. Din punct de vedere istoric, a fost foarte apreciat de alți mari istorici și academicieni, precum: Ioan Lupaș, Nicolae Iorga, respectiv de marele filolog academician – Sextil Pușcariu (Păcurar Alexandru (2019), *Lucrările Institutului de Geografie al Universității din Cluj (1922-1947) : monografie*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, pp. 411-412).

DIVERSE ANEXE FOTOGRAFICE ȘI DOCUMENTARE[29]

[29] Secțiunea cuprinde materiale - preluate și prelucrate din Pompei Cocean (2003), *Tiberiu Morariu : magistrul școlii geografice clujene*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, respectiv materiale din arhiva proprie a autorului volumului și a altor instituții.

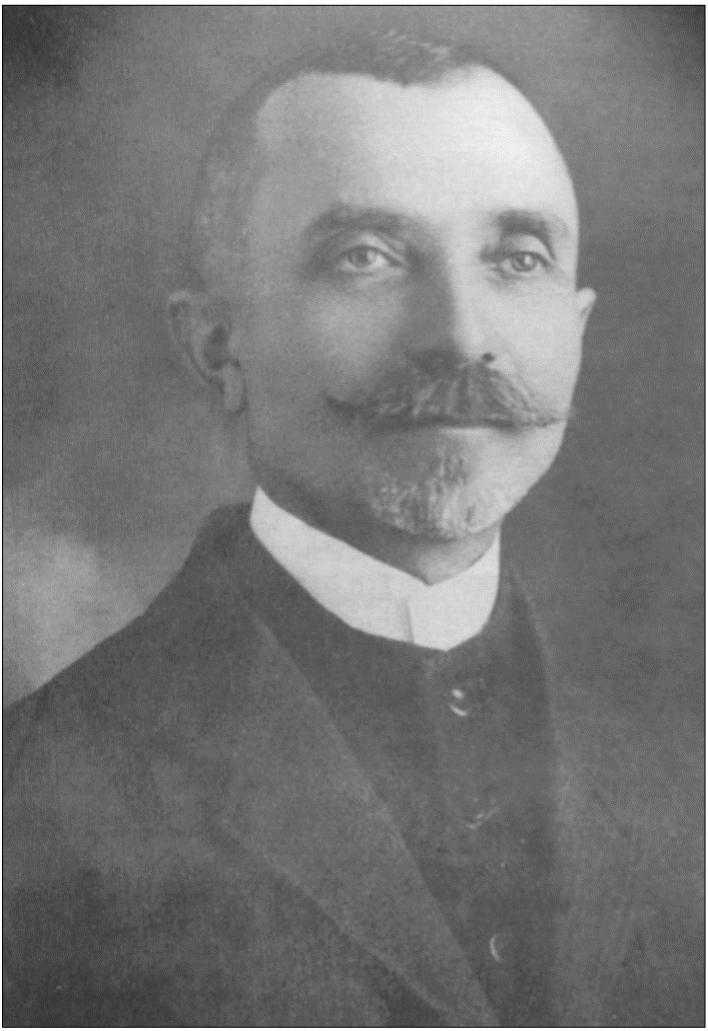

Pr. Greco-catolic Iuliu Morariu – tatăl academicianului Tiberiu Morariu

Mama academicianului Tiberiu Morariu

Academicianul Tiberiu Morariu în tinerețe

Academicianul Tiberiu Morariu la maturitate

Academicianul Tiberiu Morariu la 60 de ani

Academicianul Tiberiu Morariu la 70 de ani

Academicianul Tiberiu Morariu în cabinetul său de lucru

Academicianul Tiberiu Morariu în cabinetul său de lucru

Academicianul Tiberiu Morariu încadrat de prof. I. Șandru și prof. Gr. Posea

Academicianul Tiberiu Morariu aflat într-un moment aniversar alături de prof. I. Ujvari și prof I. Tatu

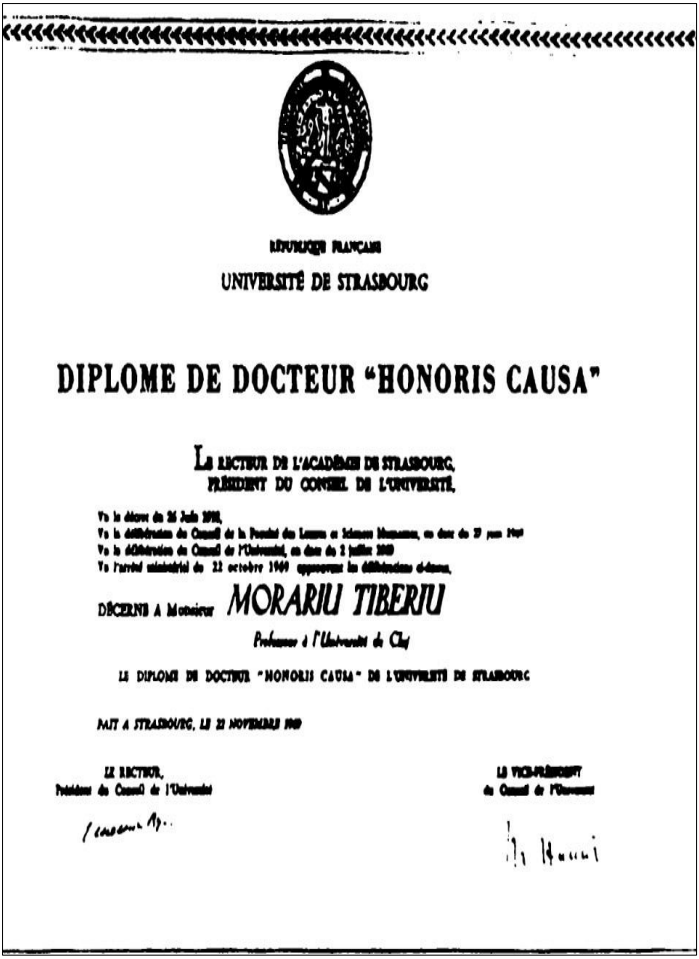

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

UNIVERSITÉ DE STRASBOURG

DIPLOME DE DOCTEUR "HONORIS CAUSA"

LE RECTEUR DE L'ACADÉMIE DE STRASBOURG,
PRÉSIDENT DU CONSEIL DE L'UNIVERSITÉ,

Vu la thèse du 26 Juin 1948,
Vu la délibération du Conseil de la Faculté des Lettres et Sciences Humaines, en date du 27 juin 1949
Vu la délibération du Conseil de l'Université, en date du 2 juillet 1949
Vu l'arrêté ministériel du 22 octobre 1949 approuvant les délibérations ci-dessus,

DÉCERNE A Monsieur *MORARIU TIBERIU*

Professeur à l'Université de Cluj

LE DIPLOME DE DOCTEUR "HONORIS CAUSA" DE L'UNIVERSITÉ DE STRASBOURG

FAIT A STRASBOURG, LE 22 NOVEMBRE 1949

LE RECTEUR,
Président du Conseil de l'Université

LE VICE-PRÉSIDENT
du Conseil de l'Université

Diploma de Doctor Honoris Causa înmânată academicianului Tiberiu Morariu din partea Universității din Strasbourg

Medalia ce însoțește Diploma de Doctor Honoris Causa primită din partea Universității din Strasbourg - Franța[30]

[30] Medalia ce însoțește Diploma de Doctor Honoris Causa primită din partea Universității din Strasbourg – Franța, 22 noiembrie 1969, Arhivele Naționale ale României, Direcția Județeană Bistrița-Năsăud, *Fond Personal Tiberiu Morariu,* dosar nr. 25.

ACADEMIA
REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA
Cabinetul Preşedintelui

București, 6 ianuarie 1970
Calea Victoriei nr. 125
Nr.125-1448
HBP-19-IE-IM

Tovarăşului

Prof. TIBERIU MORARIU Membru corespondent al Academiei R.S. România

Luând cunoştinţă de alegerea dumneavoastră ca doctor "Honoris Causa" al Universităţii din Strasbourg, Biroul Prezidiului Academiei R.S. România, vă felicită şi vă urează noi succese în activitatea ştiinţifică pe care o desfăşuraţi.

PREŞEDINTE
acad. Miron Nicolescu[34]

Academicianul Miron Nicolescu în calitate de Președinte al Academiei Române - îl felicită pe academicianul Tiberiu Morariu pentru obținerea titlului de Doctor Honoris Causa din partea Universității din Strasbourg

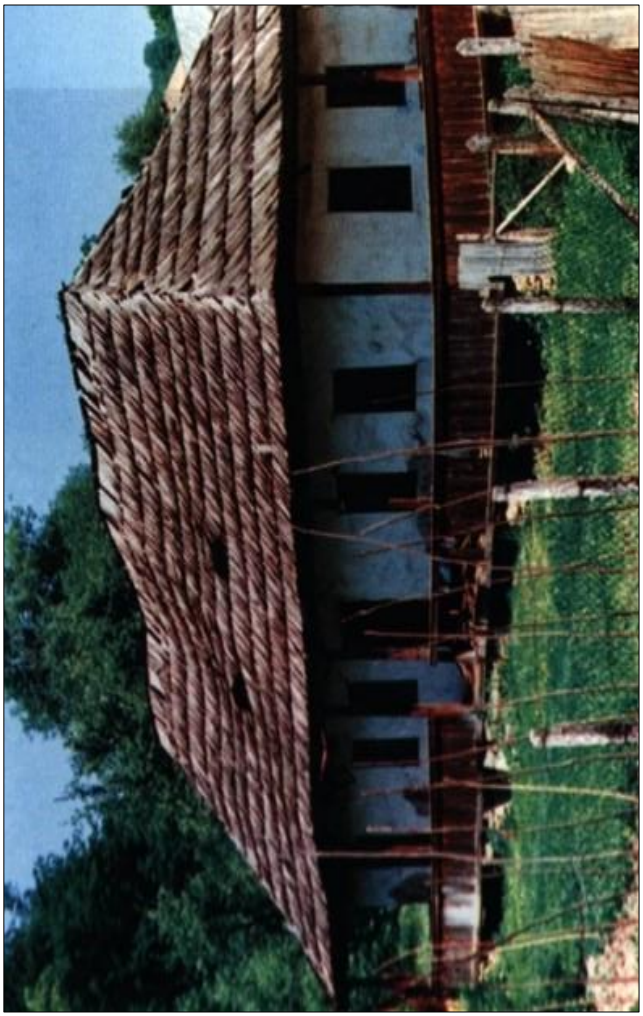

Casa părintească din Salva (Țara Năsăudului) a academicianului Tiberiu Morariu

Autorul volumului - Mădălin-Sebastian Lung - la mormântul academicianului Tiberiu Morariu și a soției sale, în Cimitirul Central din Cluj-Napoca (9 septembrie 2023)[31]

[31] Arhivă proprie Mădălin-Sebastian Lung.

Centenarul Școlii Geografice Clujene

Ioana Costaș – Director al Institut Français de Cluj; Frédéric Beaumont - Atașat de cooperare universitară și științifică al Ambassade de France en Roumanie; Pr. Prof. Univ. Dr. Ioan Chirilă – Președinte al Senatului Universității ,,Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca; Prof. Univ. Dr. Dănuț Petrea – Decan al Facultății de Geografie din Cluj-Napoca – la dezvelirea bustului geografului francez Emmanuel de Martonne (4 octombrie 2019)[32]

[32] Ibidem.

Ioana Costaș – Director al Institut Français de Cluj primește din partea Prof. Univ. Dr. Dănuț Petrea - Decan al Facultății de Geografie din Cluj-Napoca o distincție pentru buna colaborare privind organizarea și desfășurarea Centenarului Școlii Geografice Clujene (4 octombrie 2019)[33]

[33] Ibidem.

Pr. Prof. Univ. Dr. Ioan Chirilă – Președinte al Senatului Universității ,,Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca; Ioana Costaș – Director al Institut Français de Cluj; Frédéric Beaumont – Atașat de cooperare universitară și științifică al Ambassade de France en Roumanie; Prof. Univ. Dr. Dănuț Petrea – Decan al Facultății de Geografie din Cluj-Napoca; Academicianul Dan Bălteanu (la microfon); Prof. Univ. Dr. Pompei Cocean (4 octombrie 2019)[34]

[34] Ibidem.

Adelina Neniu (Craiova); Sorin-Hadrian Petrescu (Cluj); Radu Florin Giurgiu (Cluj); Béla Kobulniczky (Cluj); Mădălin-Sebastian Lung (Cluj); Prof. Univ. Dr. Petru Urdea, din 2022 - Membru Corespondent al Academiei Române; Mihai George Rus (Cluj); Renata Feher (Timișoara) la o masă festivă din timpul Centenarului Școlii Geografice Clujene (4 octombrie 2019)[35]

[35] Ibidem.

Centenarul Școlii Geografice Clujene – lângă bustul geografului francez Emmanuel de Martonne (4 octombrie 2019)

(Mihai George Rus, Sorin Hadrian Petrescu, Adelina Neniu, Renata Feher,

Mădălin-Sebastian Lung, Béla Kobulniczky)[36]

[36] Ibidem.

În AULA MAGNA a Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca (Sorin-Hadrian Petrescu; Mădălin-Sebastian Lung; Adelina Neniu; Béla Kobulniczky – la Centenarul Școlii Geografice Clujene, 2019)[37]

[37] Ibidem.

După încheierea Conferinței Internaționale ,,Geographia Napocensis 100" (ce a marcat Centenarul Școlii Geografice Clujene - 2019), la Centrul de Geografie Regională din cadrul Universității ,,Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, la invitația Prof. Univ. Dr. COCEAN POMPEI (personalitate a Țării Năsăudului), am luat parte la o succintă dezbatere cu delegația franceză, în fruntea căreia s-a aflat Prof. Univ. Dr. JEAN-MARIE MIOSSEC – fost rector al Universității ,,Paul Valery" din Montpellier - Franța (foto - dreapta jos, explicând)[38]

[38] Ibidem.

UNIVERSITATEA "BABEȘ-BOLYAI" CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE GEOGRAFIE
1919 GEOGRAPHIA 2019 NAPOCENSIS
DIPLOMĂ DE PARTICIPARE
se acordă
Domnului Mădălin LUNG
pentru participarea la conferința „Geographia Napocensis - 100" dedicată Centenarului Geografiei Clujene 3-6 octombrie 2019.
DECAN,
Prof. univ. dr. Dănuț PETREA
Cluj-Napoca, 3 octombrie 2019

Diploma de participare la Conferința „Geographia Napocensis – 100" dedicată Centenarului Școlii Geografice Clujene, octombrie 2019 (în dreapta e reprezentat academicianul George Vâlsan, iar în stânga e reprezentat academicianul Emmanuel de Martonne – cei 2 piloni care au pus bazele învățământului universitar geografic la universitatea din Cluj după Marea Unire din 1 Decembrie 1918)[39]

[39] Ibidem.